

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

Rhes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUVAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 14/15

Tallinn, 7. aprillil 1936

II aastakäik

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS

Välismaiste põllutööliste kasustamine Lätis . . . 276

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Autobuseliinid 1935 a. suvel 279

Lendposti korraldus 279

Lühinudiseid 280

RAHANDUS

Riigitulude laekum. müris ja 1935/36 eelarveaastal . . . 281

Kindlustusseltside tegevus 1934 a. 282

LAEVANDUS

Prahiruh märtsi teisel poolal 284

Prahirormid Eesti rannavedudel 285

Mõned viimaseaja laevamüügid 286

HINNAD

Suhkruhinnad 1935. a. 286

Hindade tase siseturul k. a. I veerandil 288

Valuutahinnad 290

Tähtsamad hinnad ja noteeringud 291

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Põllumajanduslik väljavedu 290

Võiturg 290

Peekoniturg 292

Tapaloomade- ja lihaturg 292

Kanamunaturg 293

Piimaturg 293

Teraviljaturg 293

Kartuliturg 294

Kalaturg 294

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

Raudteede tegevus Lätis 1935 a. 295

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaruanne 296

VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE

OSAKONNA TEATED

Ungari majandusolukord 296

Leedu Maapanga tegevus 297

Põllu- ja aedsaaduste kvaliteedi tõstmise kava

Belgias 297

Läti võimutügiesindus Inglises 298

Berliini kalaturg 298

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Employment of Foreign Agricultural Labour in Latvia 276

INDUSTRY AND TRADE

Autobus Lines in Summer of 1935 279

Organisation of Air Mail 279

Sundry Information 280

FINANCES

State Revenue for March and 1935/36 Budget Year . . . 281

Activity of Insurance Companies in 1934 282

SHIPPING

Freight Market during Second Half of March 284

Coasting Freight Rates in Estonia 285

Latest Sales of Ships 286

PRICES

Prices of Sugar in 1935 286

Domestic Price Level during I Quarter of 1936 288

Exchange Rates 290

Prices and Quotations 291

AGRICULTURAL MARKETS

Export of Agricultural Products 290

Butter Market 290

Bacon Market 292

Cattle and Meat Market 292

Egg Market 293

Milk Market 293

Grain Market 293

Potato Market 294

Fish Market 294

FOREIGN COUNTRIES

Activity of Railways in Latvia in 1935 295

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 296

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Economic Conditions in Hungary 296

Activity of the Landbank of Lithuania 297

Raising the Quality of Field and Garden Produce

in Belgium 297

Activity of the Latvian Agency for Butter Sales 298

Fish Market in Berlin 298

Järgmine Majandusteade nr. ilmub pühade tõttu 21. aprillil.

Fr. R. Kreez
nim. ENK. Kants
Roomasukc.

PÖLLUMAJANDUS

VÄLISMAISTE PÖLLUTÖÖLISTE KASUSTAMINE LÄTIS.

EMPLOYMENT OF FOREIGN AGRICULTURAL LABOUR IN LATVIA.

Välismaiste põllutööliste kasustamine Lätis osutub käesoleval ajal teiste Euroopa maade kõrval peagu ainsaks sellelaadseks nähtuseks. Kuna enne maailmasõda kasustasid välismaisi põllutöölisi mitmed Euroopa maad, eriti suurel määral Saksa, kasustati neid peale maailmasõda veel vaid Saksas ja Prantsuses. Ent Saksa keelas välismaiste põllutööliste sissetoomise juba alates 1932. a. ja Prantsuse piiras tunduvalt oma põllumajanduses töötavate välismaalaste arvu ja pani nende edaspidise juurdevoolu tegelikult seisma.

Põllutööliste sissetoomist Lähti väljastpoolt märgitakse esmakordselt 1897. a., kusjuures neid hangiti Vitebski ja Kovno kubermangudest, 1898. a. samuti nüüdse Poola kubermangudest. Miltavi põllumajanduselt tõi juba 1898. a. kevadel organiseeritult sisse mitusada leedu põllutöölist ositamiseks põllumajapidamiste vahel. 1906.—08. a. ilmnis põllutööliste tulek Pihkva kubermangust. Enne maailmasõda kasustasid välismaisi põllutöölisi eriti suurel määral Kuuramaa ja põhjapoolne Liivimaa. Mereäärseil Kuuramaal oli palju põllutöölisi Saaremaalt. Vajadus välismaiste põllutööliste järele viimasel aastail enne maailmasõda suurenes järjest ja neid hangiti peamiselt Leedust. Ent vaatamata

põllutööliste intensiivsemale palkamisele väljastpoolt, puudus nende järele suurenes.

Peale maailmasõda algas võitlus välismaiste põllutööliste kasustamise küsimuse ümber juba 1923. a. Esimesi välismaisi põllutöölisi tõi piiratud arvul sisse Läti põllumajanduse keskseltsi tööbüroo Leedust 1925. a. kevadel ja suvel. Ainult 1926. a. alul lubas valitsus tuua sisse välismaisi põllutöölisi, vabastades neid sissetõuduvuivast ja Lätis elamise maksust suvisel tööajal. Kuna põllutööliste hankimine Leedust, kust tulid nende esimesed partiid, oli seotud vormiliste raskustega ja nende palkamine Leedust oli võrdlemisi raske, siis sõlmisid Läti põllumajanduse keskseltsi esindajad 28. IV 1928. a. sellekohase lepingu Poola väljarändamistööröoga.

Välismaiste põllutööliste kasustamine Läti majanduses osutub 1928. a. alates tähtsaks teguriks ja põsivaks nähtuseks ning omistab viimasel ajal järjest suuremat tähtsust. 1935. a., mil Lätis oli eelandmete järgi tööl umbes 40 tuh. välismaist põllutöölist (1934. a. ümarguselt 23 tuh.), saavutati rekordseis.

Läti põllutöökoda tõi 1935. a. organiseeritult sisse umbes 20 tuh. välimast põllutöölist, kuna ülejäänud 20 tuh. moodustasid välismaisi põllutöölisi, kes sõitsid sisse piiri-

Välismaa põllutöölised Lätis 1928—35. a.
Foreign Agricultural Labourers in Latvia, 1928—35.

	1935		1934		1933		1932		1931		1930		1929		1928
	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number	Arv Number
Talnid: — Entered:															
Poolast — From Poland		11 340	50	4 678	38	2 021	14	4 357	18	2 484	11	15 702	87		
Leedust — " Lithuania		9 272	40	6 429	52	10 184	74	17 684	14	18 820	81	1 479	8		
Eestist — " Estonia		2 028	9	1 527	8	1 361	10	1 762	7	1 688	7	271	1		
Muudest maad. — Other count.		214	1	270	2	2 229	2	226	1	232	1				
Kokku — Total	40 600*	22 854	100	12 404	100	13 795	100	24 020	100	23 174	100	18 106	100	12 364	
Indeks (1929=100) —	221	128	—	69	—	76	—	113	—	128	—	100	—	68	
Index (1929=100)															
Jagunes üksikutele maakondadele — Distribution by districts.															
Vidzeme		7 026	31	3 068	25	2 509	18	3 268	14	3 146	14	2 240	12		
Kurzeme		4 475	19	1 770	14	2 133	15	3 878	16	4 208	18	4 070	23		
Zemgale		11 158	49	7 400	60	9 072	66	16 589	69	16 588	67	11 718	65		
Latgale		195	1	166	1	76	1	355	1	284	1	74	0		

*) Läti Põllutöökoja eelandmed — Preliminary data of the Latvian Chamber of Agriculture.

äärsesse piirkonda organiseerimatult, ja välismaisi põllutöölisi, kes jäid Lätti eelmisest aastast. Seejuures ligi 16 tuh. välismaist põllutöölisi lahkus 1935. a. lõpuks Lätist jälle.

Varemalt aastail tuli põllutööliste valdav enamus Leedust, kuid juba 1930. a. alates viimase tähtsus Läti varustamises tööjõuga vähenes pakkumisi. Vastupidi sellele tõusis ses suhtes Poola osatähtsus. Viimase põllutööliste moodustavad viimasel ajal juba suurema osa Lätis rakendatud välismaisist põllutöölisist. Neid tuuakse nüüd organiseeritult Poola lähemaist maakondadest (Vilno ja Grodno). Eestist tulnud põllutööliste arve ole suur, kuid nende osatähtsus välismaiste põllutööliste üldarvus on võrdlemisi väike, moodustades 7—10%.

Veel kuni 1933. a. rakendati välismaiste põllutööliste valdav enamus tööle Zemgales — maakond suurte põllumajapidamistega ja intensiivse teravilja- ja suhkrupeedikasvatusega. Kuid 1934. a. vähenes Zemgale tähtsus Lätis välismaiste põllutööliste kasutamises, kuigi tähendatud aastal kasustasid peagu pool Lätis üldse rakendatud välismaiste põllutööliste arvust. Viimaseil aastail suureneb välistööjõu kasutamine Eestiga puutuvat Vidzemes (Liivimaal), kus 1934. a. leidis rakendamist peagu $\frac{1}{3}$ välismaisist põllutöölisist. Põllumajanduse seisukohalt enam mahajäänud maakonnas — Latgales, — millele langeb vähe üle $\frac{1}{4}$ Läti rahvaarvust ja sama palju Lätis põllumajanduslikult kasustavast maa-alast, välismaa põllutöölisi peagu ei kasustata.

Välismaa põllutööliste jaotumine maakondade järgi 1934. a.

Distribution of Foreign Agricultural Labour by Districts in 1934.

Maakonnad — Districts	Poolast Polish		Leedust Lithuanians		Eestist Estonians	
	Arv Number	%	Arv Number	%	Arv Number	%
Vidzeme	4 694	41	425	5	1 821	90
Kurzeme	2 502	22	1 895	20	104	5
Zemgale	4 054	36	7 006	75	20	1
Latgale	90	1	6	0	88	4
Kokku — Total	11 840	100	9 272	100	2 028	100

Lätti varemalt aastail tulnud põllutöölisid — valdavas enamuses Leedu piiriäärsest piirkonnast — jäid tavaliselt tööle piiriäärseis valdades — Zemgales ja Kurzemes. Samuti

Eestist tulnud põllutöölisist jäi 90% peatuma Vidzemes. Nüüd Poolast organiseeritult sissetoodud põllutöölised ositatakse kõigi kolme välismaa põllutöölisi kasustavatele maakondadele.

Välismaiste põllutööliste sissetoomist kergendavad tunduvalt mõtmesugused nii valitussuutõimu kui tavaliste põllumajanduse organisatsioonide poolt tarvituselevõetud abinõud. Seks puhuks on valituse poolt sõlmitud tavalised lepingud Poola ja Leeduga, kus on nähtud ette nii palgamäär ja selle väljamaksmise ja välismaale saatmise tingimused kui ka mitmesugused määrused vastavate maade põllutööliste huvide kaitseks. Viimaseil aastail on lihtsustatud tunduvalt sissetõidu ja Lätis elamise õiguse ning teenitud raha välismaale saatmise võimaluse vormaalsusi. Põllupidajatele on jäetud võimalus nõuda tagasi nende juures juba töötanud välismaisi põllutöölisi. Peale selle alates möödunud aastast on võimaldatud välismaisile põllutöölisile puhkuseesõit (ilma palgata) kodumaale, kusjuures Põllutöökoja tööbüroo vastav sissekanne isikutunnistusele annab õiguse tulla takistamatult tagasi. Põllupidajatele välismaiste tööliste palkamise kergenduseks on nüüd nõudmine ja palkamine nende järele võimaldatud ainult lähemas põllupidaja asukohale asuvas Põllutöökoja tööbüroos (säärased büroosid on asutatud nüüd juba üle 50). Tähendatud bürood osutuvad esialgu peamiselt vahetalitajaiks välismaiste põllutööliste palkamisel. Nii sõlmisid 1935. a. põllupidajad nende büroode vahetalitusele lepinguid ligi 30 tuh. põllutöölisega, milledest ainult 8 tuh. osutusid kohalikeks põllutöölisiks. Põllupidajate sõiduvõimalust välismaale põllutööliste palkamiseks ei ole enam nähtud ette. Peale selle on pandud kehtima karmimad tingimused ja tagatis lepingute sõlmimisel, et vältida lepingute murdmist tööhooajal ja põllutööliste rändamist ühe peremehe juurest teise juurde. Välismaiste põllutööliste juurdevoolu peab soodustama nende teenistuse suuremine. Vahe oma ja välismaiste põllutöölisele makstava tasu vahel väheneb järjest. Seejuures ületab põllutöölisele-välismaalasele tegelikult makstav tasu isegi kindlad normid, mis on nähtud ette Poolaga ja Leeduga sõlmitud lepinguis.

Millist tähtsust omavad välismaised põllutöölised Läti rahvamajanduses nähtub nende relatiivsest kaalust Läti põllumajanduses. Statistikaameti hinnangul töötas Läti põllumajanduses 1935. a. üldse sama palju palgatud põllutöölisi nagu 1929. a., mil üleskirjutuse andmeil oli 158 tuh. palgatud põllutöölisi, neist majapidamistes üle 1 ha — 153 tuh. See tähendab, et üle $\frac{1}{4}$ kogu põllutöölisist moodustasid 1935. a. välismaised põllutöölised. Arvestades palgatud põllutöölise koostist nähtub, et välismaisi põllutöölisi oli märksa enam kui püsivalt kohapeal elavaid põllutöölisi, kelle arv ei ületa 25 tuh. Seejuures oli välismaiste põllutöölise arv 1935. a. sama suur kui linnadest ja Latgaliast põllutöödele tulnute arv (kokku ligi 40 tuh.) ja ainult pisut väiksem põllutöölise arvust, kes läksid üle ühest vallast teise (45—50 tuh.). Välismaiste põllutöölise osatähtsus valdadesse tulnud põllutöölise üldarvust alates 1933. a. suureneb järjekindlalt. Kui tähendatud üldarvust jätta välja metsa-, ehitus-, kraavimis-, teedeehitus- ja teisile sääraseile tööle tulnud põllutöölisi, osutub välismaiste põllutöölise osatähtsus veelgi tõhusamaks, kuna peagu kõik välismaised põllutöölised rakenduvad puhtpõllumajanduslikele tööle (valdadesse tulnud põllutöölisist asub keskmiselt ainult umbes 80% puhtpõllumajanduslikele tööle).

Välismaalt tuleb peamiselt naistöölisi (1934. a. välismaalt tulnud põllutöölisist moodustasid naised 61%, kuna valdadesse üldse tulnud põllutöölise arvust moodustavad naised vaid 48%). Seejuures tuleb naistöölisi domineerivalt Poolast. Poolast tulnud põllutöölisist moodustavad naistöölised viimasel ajal 75—85%. Järelikult on naispõllutöölise hulgas välismaiste naispõllutöölise osatähtsus palju suurem kui põllutöölise üldarvus. Vä-

lismaisi põllutöölisi võrreldes oma põllutöölisega on Läti suurmajapidamisis suhteliselt enam kui väiksemasis majapidamisis, ja Zemgale's ning Kurzeme's enam kui Vidzeme's.

Kui palju välismaised põllutöölised lähevad maksuma, s. o. milliseid varu nad viivad Lätist igal aastal välja, ei saa täpsalt öelda. Valuutakomisjoni kaudu, kes peab valuuta väljaveo kitsenduse ajast peale statistikat valuuta väljaveo kohta, on X 1931.—34. a. veetud välja ainult ligi 2 milj. Ls. Kuid sel ajal viisid välismaised põllutöölised oma töötasu välja lattides, eriti Leetu, kuhu valuutakomisjon lubas viia ainult poole teenistusest vastavalt poola põllutöölise kindlaksmääratud normidele. 1935. a., mil saadeti raha välismaale Põllutöökoja tööbüroo vahetalitusel, saadeti või viidi välismaale 21 tuh. põllutöölise poolt ligi 1,8 milj. Ls., s. o. ühe välismaise põllutöölise kohta keskmiselt ligi Ls 83.— Rahaministeeriumi organi „Ekonomists“ hinnangul arvatakse, et põllutöölised saadavad ja viivad sularahas välismaale ligi $\frac{2}{3}$ teenistusest, mis mainitud hinnangu järgi moodustab 1933. a. kohta 1,25 milj. ja 1934. a. kohta 2,5 milj. Ls., s. o. keskmiselt ühe välismaise põllutöölise kohta ligi Ls 100. 1935. a. ületas see summa samal hinnangul arvestades ühtlasi välismaiste põllutöölise tööl olemise aja kestuse muutumist ja tasu suurenemist, juba 5 milj. Ls. See summa moodustab umbes sama palju kui Läti sai välisvaluutas samal aastal väljaveetud 88 000 tn ruikkilt, millele riigil tuli maksta juurde ligi 10 milj. Ls riigikassast. Täiendavalt välismaist tööjõudu kasustati kahel viimasel aastal just peamiselt teravilja tootmise tõstmiseks käesoleval ajal väljaveo vajadusega seotud tasemele. Üldiselt kulutatakse välismaiste põllutöölise peale Lätis nagu seda tähendas põllutöömister omas kõnes 26. I s. a. ligi 9 milj. Ls. aastas.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

AUTOBUSELIINID 1935. A. SUVEL (1. apr. — 15. okt.).

AUTOBUS LINES IN SUMMER OF 1935 I/IV—15/X.

1935. a. suveperioodil (1. apr. — 15. okt.) oli autobuseliine arvult 122, pikkusega 5887 km. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on autobuseliinide võrk 1935. a. märksa tihenenud. Juurde tuli 18 liini, pikkusega 575 km — 10,8% võrra. Uusi liine asutati üle riigi ja peamiselt juurdeveoabinõudena raudteejaamadesse. Rööbiti raudteega ühendustpidavaid liine tuli 1935. a. juurde ainult üks (Rakvere-Avinurme); seega varem asutatutega kokku on neid arvult 17, pikkusega 1214 km ehk 20,6% kogu autobuseliinide pikkusest. Autobuseliinide võrk katab maad märksa tihedamini kui raudteed, kuna autobuseliinide pikkus on 4 korda suurem raudteede omast.

Suurem osa autobuseliine on ainult reisijateveoks; ligi 1/3 liinidest on segaveoliinid, kus veetakse peale reisijate ka väikesel määral kaupa, ja 5 liinil toimub rööbiti reisijateveoga omaette kaubavedu.

Reisijatevedu autobuseliinidel kasvab aasta-aastalt järjest. (vaata tabel).

Reisijatevedu kasvas 1935. a. suvel võrreldes eelmise aasta sama ajaga arvult 27,8% võrra ja reisija-km järgi 38,6% võrra. Ligi

kolmandik reisijate arvu juurdekasvust langeb lähimaalilisele autobuseliinidele, nimelt Narva—Narva-Jõesuu ja Tallinn—Nõmme vahelistele liinidele. Kuna reisija-km kasvasid enam kui reisijate arv, elavnes liikumine ka pikamaalistel autobuseliinidel. Tallinn—Nõmme vahelisel liinil on reisijate arv suurem; seal sõitis 1935. a. suvel 242 605 reisijat, eelmise aasta suvel 214 787 reisijat, teisel kohal reisijate arvult on Narva—Narva-Jõesuu vaheline liin 84 561 reisijaga. Üldse leidsid need liinid, mis peavad ühendust suvituskohade vahel elavat kasutamist.

	Reisijaid	Reisija-km
1935 a 1. apr. — 15. okt.	848 707	18 226 388
1934 " " " "	664 007	12 961 096
1933 " " " "	445 692	9 984 543
1932 " " " "	229 568	6 537 875
1931 " " " "	257 858	7 651 420

Kaupa peeti autobuseliinidel 1935. a. suvesesoonil 1840 tn eelmise aasta 1522 tn vastu, seega enam 17,2% võrra. Kaubaveo üldsummast veeti suurem osa puhtkaubaveoliinidel ja nimelt 55,6%, kuna ülejäänud osa veeti väikeste kogustena paljudel segaveoliinidel.

LENDPOSTI KORRALDUS. — ORGANISATION OF AIR MAIL.

Otseste lennuühenduste vahel aegadel Eestis postitavad lendpostisaadetised saadetakse raudteel kuni Berliinini või Moskvani, kust peale avaneb võimalus saata neid edasi lennukiga. Sellist edasisaatisviisi kasutatakse postiametkonna andmeil rohkesti kaugeisse maisse adresseeritud saadetiste edasisaatisel. Need saadetised peavad olema varustatud märkmega „Par avion au delà de Berlin“ või „Par avion au delà de Moscou“ ning olema margistatud kahesuguse tariifi järgi:

1. harilikku postitaksi kohaselt, mis on 25 senti kirjade esimese 20 gr. või selle osa pealt *), 15 senti igalt postkaardilt ja 5 senti trükitoodete, äripaberite, kaubaproovide ja

pisipaketite iga 50 gr. või selle osa pealt, kusjuures viimase 4 suhtes kehtivad postitariifi § 1-es ettenähtud taksi alamäärad.

Kui saadetist soovitakse saata tähitult, siis kuulub ta veel tähitusmaksu alla, mis on 25 senti iga saadetise pealt;

2. lendposti lisataksi kohaselt, mida arvatakse Euroopa maisse minevalt saadetisilt iga 20 gr. pealt ja Euroopa-välispoolseisse maisse minevalt saadetisilt iga 5 gr. pealt. Näiteks kuulub lendposti lisataksi saadetise iga 5 gr või selle osa pealt: Austraaliasse — 1 kr., Brasiiliasse — 2 kr., teisisse Lõuna-Ameerika riikidesse — 2 kr. 25 s. Täielik lendposti lisatakside tabel leidub postitariifi § 13-das.

Lendpostisaadetisilt kuuluv lendposti lisataks peab olema

*) ja 15 senti iga järgmise 20 gr. või selle osa pealt.

täiel määral ette tasutud, sest see kuulub edasimaksmisele neile lennuseitsidele, kes toimetavad lendposti vedu. Kui saadetisile kleebitud postmarkide väärtuse kogusumma ei küüni lendposti lisataksi tasumiseks täiel määral, saadetakse saadetis edasi harilikku postiga.

Siiski, et tulla vastu publikule, antakse

kaugeisse maisse minevad lendpostisaadetised, kui nad on margistatud pruudulikuult ja neil leidub saatja aadress, viimasele tagasi puuduliku margistamise täiendamise otstarbel.

Ülalkirjeldatud talksid kehtivad ka Eesti ja välismaade vaheliste otseste lennulihenduste ajal, mil lendpostisaadetised saadetakse edasi Tallinnast lennukiga.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Majandusministeeriumis on korduvat kaalumisel Tallinna linnavalitsuse märgukiri, milles taotletakse autobuseliinide linna heaks maksustamist 2 senti suuruses igalt sõidupiletilt. Sellest loodab linnavalitsus tulu umbes 60 000 kr suuruses, mis asendaks osaliseltki kaotust, mida linn on sunnitud kandma teedekapitali summade ositamises 1935. a. kehtimapanud uue korra tagajärjel. Küsimus oli juba kord Teede- ja Majandusministeeriumis kaalumisel ja mõlemad ministeeriumid leidsid, et juba vormiliselt ei saa jõuvankreid, mis maksustatud Jõuvankrite seaduse alusel (nagu Tallinna Miniautobusedki), enam maksustada omavalitsuste maksuseaduste alusel linnavalitsuse heaks. Ka sisuliselt ei ole õiglase koormata neid autobusi uute maksudega, sest jääb küsitavaks, kas teotsevad ettevõtted suudavad seniste läbikäikude juures kanda uut maksukoormist, ja selle tasumiseks jääks vaid sõiduhinna kõrgendamine. Seniste küllalt kõrgete sõiduhindade kõrgendamist ei saa pidada soovitatavaks, sest see vähendaks kahtlemata sõitjate arvu ja ettevõtete seisund muutuks halvemaks. Ei ole ka õiglase ega põhjendatud maksustada ainult autobusi, sest Tallinnas üldiselt läbisõidetud km arvust langeb liiklevaile autobusile vaid 4% ja seetõttu ei esine näd suuremate teekasustajaina. Autobusil sõit ei esine käesoleval ajastul luksusena, vaid hädavajaliku kiirema liiklemisabinõuna ja seepärast ei tohi sõiduhind olla kõrge. On vastuvaidlematu, et Tallinna linnalt teede ja tänavate korrashoid nõuab suuri summasid, kuid parandust olukorda ei tooks ka lisamaksu sisseseadmise, vaid linnavalitsusel tuleks selleks tulude suurenemist taotleda suuremate toetussummade saamisega teedekapitali arvelt. Sellele seisukohale vaidles

vastu Tallinna linnavalitsus ja palus küsimuse võtta uuele kaalumisele.

● Majandusminister lubas osta ja vedada sisse Saksast o/ü. „Ilutrikik“, Tartus, ühe foto-lito seadise koguväärtuses 16 400 kr. Seadis on määratud o/ü. triiki-koja moderniseerimiseks.

● H. Meost, Tallinnas, kahe pitsi- ja ühe poolimismasina ostuks ja sisseveoks Saksast. Masinad on määratud töötava kudumistööstuse täiendamiseks.

● Põhja paberi- ja puupapivabrikute a/ü-st, Tallinnas, ühe patentrestiga aurukatla 24 atm. auruarvega. Katel ostetakse brii firmalt „Babcock & Wilcox“ ja maksub ümmargu-
sest 90 000 kr ning rakendatakse tööle tselluloosi keetmise alal.

● Nahavabrikut N. Somelar & C. Johanson, Rakveres, ühe tallanaha silumismasina (Saksast 6200 kr väärtuses).

● O/ü. A. Bliebernichi, Pärnus, ühe õlle filtreerimismasina Saksast 5000 kr väärtuses.

● Eesti kummitööstust o/ü. „Põhjala“, Tallinnas, ühe neljavalkilise kummikalanderi Saksast 26 000 kr väärtuses. Kalander on määratud o/ü. kuuluva kummitehase seadise moderniseerimiseks.

● Paela- ja posamenttööstust A. Scheer, Tallinnas, ühe paelakudumistelje Saksast 1500 kr väärtuses. Telg on määratud mitmesuguste musterpaelte ja lintide kudumiseks, milliseid tänini imporditi.

● Majandusminister lubas asutada suka-, pitsi- ja trikootööstuse osatühingu „H. Rõivas & A. Pole-

schuk", Tallinnas, põhikapitaliga 100 000 kr, mis ositub 1000 osatäheks à 100 kr. O/ü. asutajaiks on H. Rõivas, A. Poleschuk ja A. Rang, eesmärgiks: igasuguste paelte, pitside, triikoo- ja silmkoekaukade, nagu suk-

kade, trakside, pesu, kraade, kaelasidemete ja muude süäraste toodete valmistamine ning oma saaduste müük. O/ü. võtab üle Tallinnas, Tondi tän. 27 töötava A. Poleschuki kudumistööstuse.

RAHANDUS

RIIGITULUDE LAEKUMINE MÄRTSIS 1936. a. JA 1935/36 EELARVE-AASTAL.

STATE REVENUE FOR MARCH AND 1935/36 BUDGET YEAR.

Majandusministeeriumi Rahandusosakonnas valmis esialgne kokkuvõte riigitulude laekumise kohta märtsi ja kogu vastmöödunud eelarve-aasta kohta. Neist kokkuvõttest selgub, et tulude laekumine oli märtsis nõrgem kui loodeti, kuid laekumise tase oli siiski kõrgem eelmise aasta samast kuust. Nimelt laekus k. a. märtsis tulusid 6 284 tuh. kr. eelmise aasta sama kuu 5 967 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 317 tuh. kr. ehk 5,3%.

Tähtsamad tuluallikad on käesoleva aasta märtsis andnud tulusid järgmiselt:

Tempelmaks ja lõivud — 390 tuh. kr. eelmise aasta 350 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 40 tuh. kr. ehk 11,5%; tollid — 1 549 tuh. kr. eelmise aasta 1 373 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 176 tuh. kr. ehk 12,8%; aktsiisid — 507 tuh. kr. eelmise aasta 329 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 178 tuh. kr. ehk 54% (suuremat tulu on saadud tubaka- ja bensiiniaktsiisist); piiritusmonopol — 1 107 tuh. kr. eelmise aasta 1 006 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 101 tuh. kr. ehk 10%; raudteed — 1 149 tuh. kr. eelmise aasta 1 034 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 115 tuh. krooni ehk 11,1%; post, telegraaf ja telefon — 469 tuh. kr. eelmise aasta 388 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 81 tuh. kr. ehk 21%.

Siit selgub, et käesoleva aasta märtsis näitasid eelmise aasta märtsist paremat laekumist kõik tähtsamad tululiigid, kusjuures suurim enamlaekumise protsent on aktsiiside alal (peamiselt bensiini- ja tubakaaktsiisi parema laekumise tõttu), sellele järgnevad post-, tolli- ja piiritusmonopoli tulud.

Muid tulusid saadi k. a. märtsis 1 111 tuh. krooni eelmise aasta 1 486 tuh. kr. vastu, vähemlaekumine 375 tuh. kr. ehk 25,2%, mil-

line tulude langus on peamiselt seletatav erakordsete tulude läbikannetega eelmise aasta märtsis, nimelt liikvelelastud vahetusraha ja operatsioonifondide ja laenude tagasimaksude arvel.

Kokku 1935/36. eelarve-aasta jooksul laekus tulusid riigile 79,5 miljonit krooni eelmise aasta 73,9 milj. kr. (ühes kaitselaevade uuendamise läbikäiva summaga, mis oli kr. 2 393 031,66) vastu, seega enamlaekumine 5,6 milj. kr. ehk 7,6%.

Aasta jooksul oli laekumine tähtsamatest tuluallikest järgmine:

Tempelmaks ja lõivud — 4 212 tuh. kr. eelmise aasta 3 893 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 319 tuh. kr. ehk 8,2%; tollid — 18 534 tuh. kr. eelmise aasta 15 309 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 3 225 tuh. kr. ehk 21%; aktsiisid — 6 159 tuh. kr. eelmise aasta 4 623 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 1 536 tuh. kr. ehk 33,2%; milline tulude tõus on seletatav osalt bensiiniaktsiisi parema laekumisega ning peamiselt bensiiniaktsiisi ümberasetusega 1935/36. aastal aktsiiside hulka (eelmisel aastal arvestati segatulude all); piiritusmonopol — 13 572 tuh. kr. eelmise aasta 11 934 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 1 638 tuh. kr. ehk 13,7%; raudteed — 12 397 tuh. kr. eelmise aasta 12 473 tuh. kr. vastu, vähemlaekumine 76 tuh. kr. ehk 0,6%; post, telegraaf ja telefon — 5 229 tuh. kr. eelmise aasta 4 801 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 428 tuh. kr. ehk 8,9%.

Nagu eelnevast ülevaatest nähtub, näitasid 1935/36. a. jooksul enamlaekumist kõik tähtsamad tuluallikad, kusjuures summalt kõige rohkem on kasvanud tulud tollidest, sellele järgnevad tulud piiritusmonopo-

list ja aktsiisidest (bensiniaktsiisi arvel). Väiksem oli aga laekumine raudteedest.

Muude tuludena laekus 1935/36. a. jooksul 19 384 tuh. kr. eelmise aasta 21 859 tuh. krooni vastu, vähemlaekumine 2 475 tuh. kr. ehk 11,3%. Siin tuleb märkida, et 1934/35. a. muude tulude 21 859 tuh. kr. hulka on võetud ka kaitselaevade uuendamise läbikäiv summa 2 393 tuh. kr. ning et 1935/36. eelarve-aastal esinevad muude tulude 19 384 tuh. kr. hulgas järgmised suuremad erakordsed laekumised:

Riigi metsatööstuse puhaskasu 1933/34. a. eest 1 674 tuh. kr. (eelmisel aastal laekus 625 tuh. kr.), Eesti Panga dividend 1934. a. eest 267 tuh. kr. (1933. a. dividend laekus märtsis 1933/34. a.) ja Pikalaenu Panga puhaskasu 1934. a. eest 435 tuh. kr. (eelmisel aastal — 474 tuh. kr.).

Nagu mainitud ülal, on käesolevas ülevaates toodud andmed võetud esialgsetest kokkuvõtetest, mispärast võib peale vastavate arvete selgitamist tulla muutusi, kuid need antud piiri oluliselt ei muuda.

KINDLUSTUSSELTSIDE TEGEVUS 1934. a.

ACTIVITY OF INSURANCE COMPANIES IN 1934.

Kriisimõju kindlustustegevusele avaldus teravamal kujul 1931—33. a. Eeskätt ilmnes see kindlustuspreemiasumma pidevas vähenemises. Vähenemine olles võrdlemisi kiire 1931—32. a. (eriti viimasel aastal), muutus aeglaseks 1933. a. Tähendatud asjaolu õigustas lootet peatset suunamuutust tulude ja kindlustustasjanduse liikumises üldse. See lootus täituski juba järgneval aastal ja seega osutus kriisiajastu madalseisu-aastaks kindlustustegevuse alal 1933. a. 1934. a. näitas kasvu kindlustuste seis ja preemiasaak üldise ning tähtsamate kindlustusalade järgi. Kindlustuse alal tegutsenud 10 aktsia- (neist 2 välismaaseltsi osakonnad) ja 8 linnas asuvat, enamikus suuremat vastast. kindlustusseltsi said üldsummas preemia ja poliisimaksuna 5 309 tuh. kr., seega 8,7%

Saadud preemia- ja poliisimaks ning kahjud (1000 kr.)

Premiums and Policy Fees Received, and Claims Paid (In 1000 kr.).

	Brutopremia		Sellest: Thereof:				Sellest: Thereof:				Brutokahju % preemiast Proportion of Gross Claims to Premiums
	Gross Premiums	Õisekindl. preemia Direct Insur. Premiums	tulekindlustus Fire Insurance	elukindlustus Life Assurance	veokindlustus Transport Insur.	Brutokahju Gross Claims	Õisekindl. kahju-Claimis on Direct Insurances	Fire Insurance	elukindlustus Life Assurance	veokindlustus Transport Insur.	
1934	5309	4123	2025	1193	198	2416	1783	229	403	99	45,5
1933	4836	3874	2506	1114	154	1806	1933	812	436	33	37,0
1932	4925	3995	2579	1168	149	2369	1878	1402	401	27	48,1
1931	5683	4576	2903	1294	234	2403	1810	1193	253	280	42,7
1930	5965	4877	3076	1350	816	3642	2804	2391	180	168	61,1
1929	5863	4577	3047	1061	358	2702	1972	1611	101	187	47,7

eelnevast ja 7,3% 1932. a. rõhkem. Heites välja seltsidevaheliste kindlustuste (peaosas kodumaaseltside) preemia, saame otsesindlustuste preemiasumma 4 123 tuh. kr., mis ületab eelneva aasta vastava summa 6,4% võrra. Teised tuluna arvestatud summad moodustusid peaosas edasikindlustusseltselt saadud kahjude ja kulude tasudest ning eelmisel aastal kuluna arvestatud tagavara-summade ettekandeist, mis sisuliselt ei kujuta endast tulusid ega tule seepärast arvestada tegevuse arenemise avaldisina. Teised tulud paisudes preemiaist suuremal määral tingisid ka tulude üldsumma suhteliselt suuremat kasvu. Nimelt suurenesid tulud üldsummas 16,0%, ulatudes 11 958 tuh. kr. Kindlustusseltside kulude ja tulude taseme kujunemisel omavad suurt tähtsust kindlustuse kahjud. Olles suuremaid kuululike ja kõikudes suureulatuslikult üksikuil aastail, põhjustavad kahjud suuremaid võnkumisi kulude ja tuludena arvestatava edasikindlustusseltside kahjuosa kaudu ka tulude üldsummas. Kahjude ebastabiilsus üksikuil aastail tuleb panna peamiselt tulekindlustuse arvele. Tähendatud alale langeb rõhuv enamus tekki-vaist kindlustusikahjudest (1934. a. kolmveerand üldsummast) ja vastav summa võngub seejuures avarais piires, olenedes eeskätt suur tulekahjude rõhkusest. 1934. a. asoteid-naud kolm suur tulekahju (kokku 1,8 milj. kr) paisutasid tulekahjude summa erakordseks (3,8 milj. kr). Vaatamata sellele, et need kahjud olid suurelt osalt kindlustatud otseselt välismaal, tõusid siiski järsult tulekindlus-

tus- ja ühtlasi kindlustuskahjud üldse. Nimitelt suurenes kahju üldsumma (1934. a. 2 416 tuh. kr) ja samuti otseste kindlustuste kahjude summa 33,8% (1934. a. 1 783 tuh. kr) võrreldes eelmise aastaga. Tegevuse laiendamise tagajärjel näitas kasvu samuti suurem osa teisist kuludest, ent see oli ühe erandiga tunduvalt aeglasem kui kahjude alal. Viimaseist jänsumalt suurenes vaid preemiatagavara ja ülekandesumma (+ 725 tuh. kr. ehk 19,1%). 1934. a. langes preemiatagavarana arvestatud summast (neto 4,5 milj. kr) elukindlustusele ligikaudu $\frac{2}{3}$ (3,1 milj. kr.) ja ülejääk peamiselt tulekindlustusele (1,3 milj. kr.). Juurdekasvu võrreldes eelmise aastaga tingis osalt tegevuse laiendamine, osalt elukindlustuse riisiko suurendamine ja osalt ühe kindlustusseltsi edasikindlustuse lepingu muutmisel toimitud erakordne ülekanne edasikindlustusseltsi elukindlustuse depoo seeltsi oma arvele. Preemiatagavarana eraldatud summa ületab osalt vajaduse normi; sellisel juhudel kujutab endast preemiatagavara teatud osa sisuliselt üldtagavara, mille moodustumine ei toimu tavaliselt kulu-, vaid ülejäägi arvel.

Kindlustuskahju suurema paisumise tõttu halvenes selle vahetõttu preemiaga tunduvalt. Kahjude paisumine toimudes peaosas kõrge-määraliselt edasikindlustatud suurriskide (suurtulekahjud) arvel, tabas peamiselt edasikindlustusseltsi. Tähelepanuväärne on tegevuse tulemuseks tehingute alal meie seltsidega oli 1933. a. 883 tuh. kr ja 1934. a. 367 tuh. kr ülejääk. Tähelepanuväärne on see, et need summad ei kujuta veel puhaskasu, kuna arvesse ei ole võetud vastav preemiatagavara ega mõningaid muid edasikindlustusseltsile tekkinud kulusid. Kaaluvam osa edasikindlustusist, eriti suurriskist, läheb välismaale (otsekindlustuse preemia ja poliisimaksusummast moodustas välismaale makstud edasikindlustuse preemia 55,3%) ja seepärast edasikindlustusseltside tegevuse tulemuse halvenemine riivas peamiselt välismaisi edasikindlustajaid. Antud edasikindlustuste alal oli kulu 268 tuh. kr ülekaalus ja välismaalt saadud edasikindlustuste alal oli tulu ülekaalus 76,3 tuh. kr ning seega ulatus juurde-maks välismaaseltsile üldsummas 191,7 tuh. kr (1933. a. 600 tuh. kr), kusjuures ei ole

võetud arvesse välismaaseltside elukindlustuse depoo juurdekasvu 1934. a., mis jääb kodumaaseltside käsutusse ning vähendab välismaa kasuks minevat ülejääki 31,5 tuh. kr võrra (1933. a. 25,4 tuh. kr).

Kõigil kindlustusaladel kokku.

Total Insurances.		1934 a.		1933 a.	
		1000 kr.	%	1000 kr.	%
Saadud netopreemia ja poliisimaks — <i>Net premiums and policy fees received</i>	2813,8	100		2466,9	100
Sellest poliisimaks — <i>Thereof: policy fees</i>	518,1	18,4		492,4	20,0
Netokahju — <i>Net losses</i>	892,7	31,7		821,5	33,3
Netoärikuulu — <i>Net management expenses</i>	1366,0	48,6		1236,3	50,1
Preemiatagavara kasv — <i>Increase of premium reserves</i>	500,9	17,8		331,6	13,4
Ülejääk — <i>Profit</i>	54,2	1,9		77,5	3,2

Kindlustuskahjude suurendamine ei riivanud kodumaisi selte kuigi palju. Oma arvele jäänud kahjusumma suhteliselt isegi vähenes (1934. a. 31,7% ja 1933. a. 33,3% oma arvele jäänud preemia- ja poliisimaksusummast). Osatähtsusest vähenes samuti netoärikuulu (1934. a. 48,6%, 1933. a. 50,1%) milleks arvati makstud komisjon ja muud operatsioonilised kulud, arvatud maha saadud komisjon. Kuid tulemus operatsioonilise tegevuse alal osutus siiski halvemaks kui eelmisel aastal (1934. a. 54,2 tuh. kr ehk 1,9%, 1933. a. 77,5 tuh. kr ehk 3,2% netopreemiast), mida põhjustas preemiatagavara kasvu suurendamine. Operatsioonilise tegevusega otseselt ühenduses mitteolevate tulude ja kulude (saadud ja makstud intressid, majade tulud ja kulud jne.) vahetõttu paranes 1934. a. ning ülejääk sel alal 7,6 tuh. kr 1933. a.) kerkis 30,8 tuh. kr 1934. a. Üldtulemuseks oli 85 tuh. kr suurune puhaskasu (1933. a. 85,1 tuh. kr). Sellest kulutati 47 tuh. kr dividendiks ja ülejääk tagavararakapitali täiendamiseks, eritavaliselt aneetnikale, juhatusele jne. Ülejäägi saavutas 9 a/s ja vastast, kindlustusseltsi, puudujäägi 1 a/s (3,7 tuh. kr) ja tuludekulude tasakaalu 3 vastast, kindlustusseltsi. Dividendi maksid 7 aktsia- ja 2 vast. kindlustusseltsi 165—1800 kr ehk 3—20% põhi-kapitalist.

Tulekindlustus, mis on meil suurimaks kindlustusalaks, tõmbus kokku möödunud kriisiaastail. See avaldus kindlustuste arvu ja

Tulekindlustus.*Fire Insurances.*

	Arv Number	Summa Amount 1000 kr.
Otsesed kindlustused 1934. a. —		
<i>Direct fire insurances, 1934</i> . . .	142 681	672 247
Otsesed kindlustused 1933 a. —		
<i>Direct fire insurances, 1933</i> . . .	180 828	635 251

summa ning preemiatulu koondumises. Üldise majandusliku olukorra paranedes hakkas tulekindlustus taas laienema. 1934. a. näitas kasvu tulekindlustuste arv ja summa ning vastav preemiasaak. Kodumaal asuvate varade alal (otsesed kindlustused) suurenes kindlustuste arv 9,1% ja summa 5,8% ning preemiatulu 4,7%. Suurenemist tingis surutise ajastul kindlustamata jäänud varade taaskindlustamine, uute kindlustusobjektide tekkimine ja üldine kindlustuse haarangu laienemine, eriti vallasvara alal. Viimasel alal oli kasv tunduvalt suurem kui kinnis-

Elukindlustus.*Life Assurances.*

	Arv Number	Summa Amount 1000 kr.
Otsesed kindlustused 1934 a. —		
<i>Direct life assurances, 1934</i> . . .	27 024	27 257
Otsesed kindlustused 1933 a. —		
<i>Direct life assurances, 1933</i> . . .	22 507	25 965

varal ja tõenäoliselt kestab see ka lähemas tulevikus, arvestades kindlustuse võrdlemisi piiratud levikut vallasvara alal. Elukindlustus, mis on osatähtsusest teisel kohal (üksikuil seltsel isegi domineerib) oma teistist aladest erineva iseloomu tõttu on eriti tundeline konjunktuurimuutusile. 1933. alanud majanduse staabiliseerumise mõju hakkas avalduma elukindlustuses 1934. a. Pärast kolm aastat kestnud koondumist näitasid taas kasvu kindlustuste arv (otseste kindlustuste + 20,1%), summa (+ 5,0%) ja preemiasaak. Samal ajal vähenes elukindlustuste enne-tähtaegne lõpetamine (poliisi tagasiost), mis sagesest järsult kriisiajastul, arvult ja summalt (— 23,9%). Keskmise preemiamäär kerkis pisut elukindlustusel ja alanes tulekindlustusel. Liikumise üldisemaks põhjuseks ei olnud määrade muutmine, vaid muutus kindlustuste koostises.

Keskmine preemia- ja kahjusumma kindlustussumma 1000 kr kohta.*Average Amount of Premium or Claim per 1000 Kroner of Insurance.*

	Preemia kr. Premium, Kr.		Kahju kr. Claim, Kr.	
	1934	1933	1934	1933
Tulekindlustus — <i>Fire insurance</i>	3,90	3,95	1,88	1,28
Elukindlustus — <i>Life assurance</i>	48,78	42,92	14,77	16,79

LAEVANDUS

PRAHITURG MÄRTSI TEISEL POOLEL.**FREIGHT MARKET DURING SECOND HALF OF MARCH.**

Prahiturg ei näidanud märtsi teisel poolel ega aprilli alguks veel paranemistunnuseid. Üldine seisund promptlaadungite tarvis muutus isegi halvemaks, kuna tonnaaži pakumine kõikidel turgudel ületas nõudmise. Viljaveoturgudel oli illookeani veoturg väga vaikne. La-Platast oli vedu väike ning kuna sinna kuhjus kokku liigset tonnaaži, keelati miinimumprahte korraldava organisatsiooni poolt ära 16. maili ballastislaevade sõit sinna. P.-Ameerika viljavedu algab alles aprilli keskel. Viimasel ajal on ka seal veel nõudmine nõrk. Euroopa turgudel oli iseloomustavaks viljavedu Portugalist Inglisse, kus leidis tööd umbes 20 laeva 6/6—7/6 per

tn. Balti mere viljavedu oli võrdlemisi väike ja prahtid Danzigist Antwerpeni langesid kuni 3/- (kuuld). Kuu lõpul ilmusid turule esimesed viljaveod Doonault, kuid Antwerpeni maksti ainult 12/-. Süteveo alal oli tegevus samuti elavuseta ning prahtid madalad. Walesist Aleksandriasse maksti ainult 6/-, La-Platasse 8/9. Inglisest Balti merre oli vedu loid ning hinnad madalad. Pisut elavam oli tegevus väetisainete ja fosfaatide veol L-Euroopast Balti merre, makstes, näiteks, 1800 tn eest Rotterdamist Riiga, RM 5.25. Metallimuldade vedu oli endiselt elavaimaks tegevusalaks, kuid arvestades suurt tonnaaži pakikumist olid prahtid ka siin nõrgad. Met-

saveo alal oli promptlaadungeid koguni vähe, kuna põhjapoolsed sadamad on veel kinni ning Balti riikide ja Danzigi/Gdynia sadamast oli vaid üksikuid laadungeid. Seevastu oli esimese vaba vee ja suviste metsaprahtide turg elavam ning üldiselt maksti siin minimaalnormide alusel. „Baltwhite Timber Scheme” minimaalnorme laiendati ka Danzigi/Gdynia sadamate peale (kehtivusega 1. maist) ning üldine mulje on, et normid viiakse läbi. Eesti sadamaist on lahti ja tegevuses ükski Tallinn, kuna Pärnu lahtiminekut ei ole oodata enne aprilli teist poolt. Tallinnast veeti trampilaevadega välja peamiselt tselluloosi ja väikesel arvul propse ning kartukeid. Tselluloosist maksti 9/—9/6 Prantuse ja Inglise sadamaisse. Toome järgnevalt kuu teisel poolel makstud keskmised prahtid mõnede iseloomustavate vedude alal:

Metsavedu:

L.-Soome — London, DBB,	29/—29/6 esim. vaba vesi
„ Soti,	27/6—28/—
„ Bristol kanal, DBB,	36/6—37/6
„ Inglise ida rand, propsid,	31/—31/6
„ Bristol kanal, propsid,	35/—35/6

600 std. DBB Brahestad — Kings Lynn	38/6
420 „ „ Kemi — Poole	38/9
570 „ „ Viborg — Antwerpen	29/—

Sütevvedu:

Tyne, Humber — Taani	4/—4/6 märts
„ „ — Balti meri	4/8—5/—
Danzig „ — L. Rootsi	4/8—5/—
„ „ — Rouen	Fr. 24—25.—

Viljavedu:

La-Plata — U. K., Cont.	17/9—18/3 märts
Doonau — U. K., Cont.	14/—14/6 aprill
„ — Antwerpen	12/—
Danzig — Antwerpen	(kuld) 3/— märts

Muud:

Mullapäkkid Saloom — Cont.	20/6—21/—
Puuvillaseemned, Alexandria — Hull	8/— 60 k. j.

Tselluloos:

Tallinn/Ameerika S. järved 1600 tn 625 doll. — tn.

Üldiselt ei ole prahtituru elavnemist oodata enne maid, mil algavad suuremas ulatuses metsa- ja teised veod P.-Euroopas ja ka P.-Ameerikas. Viimane Euroopa poliitiline konflikt ei avaldanud prahtiturul mingit mõju. Üldine arvamine on, et kunstliikude subsidiumide abil hoitakse sõidus liiga palju tonnaaži.

PRAHINORMID EESTI RANNAVEDUDEL 1936. A.

COASTING FREIGHT RATES IN ESTONIA.

1936. a. navigatsiooniks kiideti heaks Eesti rannavedudel Kaub.-Tööstuskoja Laevaomanikkude Ühingu ning Veeteede Valitsuse poolt järgmised tunnustatud minimaal-prahinormid:

Eesti rannasõidu prahinormid:

	Rajoonid			
	I	II	III	IV

1. Küttepuud, ruumimeetrist:
 - a) propsid, paberipuud, koorit. Kr. 1.50 1.35 1.25 1.15
 - b) kastilauapakud „ 1.95 1.75 1.60 1.40
 2. Palgid, tihumeetrist:
 - a) kuuse- ja männi-, koorimata „ 4.25 3.50 3.15 2.80
 - b) kase-, lepa- ja haavapalgid, koorimata „ 5.50 4.55 4.00 3.65
 - c) tammepalgid ja -pakud „ 6.00 5.00 4.50 4.00
- Märkus: kooritud palgid on 10% odavamad.
3. Telliskivid: Aserist — Tallinna, 1000 eest 10 50
Loksalt — Tallinna, 1000 „ 8 00
 4. Lauad ja plangud: servatud, std. (165 kuub. jalga, täpne mõõt):
Pärnu, Kuressaare, Narva — Tallinna . . . 12.00
Vaiste, Pidula — Tallinna 10.00
Rikholdi, Nõva, Vihterpalu — Tallinna 9.00

Vedude rajoonid:

- I. Kuressaarest Kihelkonnani, tümber Sõrve, Kuressaare ja Kihelkonna kaasa arvamata. Pärnurand Iklast Maniani, Pärnu arvatud kaasa. Mahust Venä piirini
- II. Kihelkonnast Ristnani, läänepoolne saarte rand, Kihelkonna arvatud kaasa. Maniast kuni Virtsu-Kuivaste jooneni ja Kuressaareni, viimased arvatud kaasa. Käsmust Mahuni, Mahu arvatud kaasa, Käsmu laht arvatud välja.
- III. Ristnast Soelani, Hiituranna põhja- ja idapoolne külg. Saaremaa Soelast kuni Virtsu-Kuivasteni, Mahu ja t. Muhu väina kohad
Manner — rand Virtsust kuni Voosini ühes Vormsi saarega.
- IV. Voosist Suuropini ühes Naisaarega; Aegnast Käsmulaheni, viimane arvatud kaasa.

Tariifid on arvatud:

1. Materjalid toodud prahtija poolt laeva poordi (racling) ja antud välja laeva poolt samuti; küttepuud visatult laeva tekile ja laevalt visatult kails.
2. Kaubamaksud peab tasuma prahtija.

MÕNED VIIMASEAJA LAEVAMÜÜGID. — LATEST SALES OF SHIPS.

Laevade müügiturg oli viimasel ajal tagasihoidlik ja hinnad võrdlemisi kõrged, arvestades madalat prahiturgu. Kuid teisest

küljest on võrdlemisi vähe laevu pakkumisel. Märtsi müükidest sõiduks võiks nimetada järgmisi:

hollandi laev „Vaal“,	2000 tn. DW., ehit.	1913 a. Hollandis, müüdnud Eesti . . .	£ 6000.—
norra „Kolskegg“,	3000 „ „ „	1915 a. Norras, müüdnud Norrasse . . .	£ 13 550
rootsi „Roland“,	3225 „ „ „	1922 a. Rootsis, müüdnud Soome . . .	Kr 400 000
norra „Bris“,	2800 „ „ „	1911 a. Norras, müüdnud	£ 10 950
rootsi „Vikvall“,	2200 „ „ „	1884 a. Inglises, müüdnud	£ 4 000

H I N N A D

SUHKRUHINNAD 1935. A. — PRICES OF SUGAR IN 1935.

Möödunud aastal oli iseloomustav suhkruhindade tõus, mis sai alguse juba eelmise aasta lõppkuul ja kestis 1935. a. viimase veerandi alguseni. Selle põhjused selguvad tähtsamate suhkruga maailmaturge varustavate börside tegevuse ülevaatest.

New-Yorgi börsi iseloomustab 1934. a. teisel poolel järkjärguline suhkruhindade langus, mis saavutas madalaseisu novembris. Nimetatud ajaks oli turg kooramatud üle olevate tagavaradega. Tagavarade järjest suurenev kogunemine hakkas ilmnema kohe peale miinimum-müügihindade dekreedid avaldamist (31. VIII 34), mille järgi kindlaksmääratud hinnad tundusid tarvita-jaskonnas liiga kõrgeina. Paranemise hindade käiku tõi 1935. a., mil alanud tõusutendents esines pidevalt läbi aasta esimese poole, saavutades kõrgeima taseme juunis.

Esimesed hinnaparanemise tunnused esinesid jaanuaris kohe peale selle, kui Agricultural Adjustment Act'iga (A. A. A.) määritleti üksikute riikide sisseveokvoodid, mille järgi langes Kuubale antud sisseveo võimalus märksa madalamale eelmise aasta tasemest. Sellele lisandus hiljem uus suhkrusisseveo ositamiskava, mille alusel suurendati sisseveokvoodet Havai ja Porto-Rico suhkrul, kuna samal ajal vähendati suurte tagavarade kuhjumise kartusel suhkruiporti Kuubast ja Filipiinidest. Kuus kuud kestnud pidevas hindade tõusus saavutati juunis tase, mis ületas jaanuari hinnad 29% võrra ja kus hind tõusis 2,42 senti inglise naela kohta.

Aasta teine pool algas hindade langusega, mida põhjustas peamiselt Rahvusvahe-

lise võlgade sissenõudmise akt ja hiljem ka importkvoote määrade kui põhiseaduse vastaste nähtuste tühistamine ülemlkohtu poolt. Hiljem, mil sai teatavaks suhkrutagavarade lõppemine Kuubas ja Porto-Ricos, kaldusid hinnad taas tõusule, mida põhjustas omakorda presidendi heakskiitmine A. A. A. parandamise kava kohta. Septembris sai teatavaks Euroopa suhkrupeete kasvatajate maade eelmisest aastast märksa madalam peeditoodang ja olevad tagavarad langesid. Hinnad jõudsid kõrgeimale tasemele oktoobris, mil nad ületasid jaanuari keskmise 45% võrra ja moodustasid 2,72 senti inglise naela kohta. Samal ajal näitasid ka kogu maailma suhkrutagavarad alates 1929. a. madalamat seisu, milles peitub üks tähtsamaid põhjusi suhkruhindade kõvenemises.

Uus hinnalanguse periood algas oktoobri lõpul, mil Ühendriikide oma suhkrutoodang ületas tunduvalt eelmise aasta oma. Samal ajal lubati ka suhkrupuhastustööstusile töötada ette 1936. a. arvel, mis andis võimaluse toorsuhkrut osta sisse märksa soodsamal tingimusil kui 1935. a. kvoodet täitmisel.

Ehkki Londoni suhkruturg sõltub ameerika omast ja hindade kõikumus on kutsutud esile peagu samadest mõjudest, mida märkisime New-Yorgi kohta, ilmnevad siiski siin üksikud erinevused. Aasta esimese veerandi hinnad püsivad väikeste ülesalla kõikumistega enamvähem ühtlase tasemel, kuna suurem tõus esineb aprillis-mais. Teadete avaldamisega Kuuba kõrgeist suhkrutoodangust on märgata hindades tagasiminekut aasta esimeste kuude tasemele, mis

kõrgusel püsivad kuni oktoobrini, mil saavutavad oma kõrgeima taseme. Kui Ühendriikides peale hindade kõrgseisu järgnes tunduv nõrgenemine, erinevad siin Inglise ncteeringud seepoolest, et aasta viimaseil kuul ei toimu hindade nõrgenemine nagu New-Yorgis, vaid nad jäävad püsima enam-vähem oktoobri kõrgseisu tasemele aasta lõpuni. Hindade püsimine pannakse peamiselt oma suhkru pakkumise vähenemise arvele.

Tšehhoslovakia suhkruturg, arvatud välja paar lühikest perioodi mais ja oktoobris, oli 1935. a. vaikne ja tegevuseta. Suhkruhinnad sõltusid täiesti inglise turust ja peagu ilma kohapealsete mõjudeta. Hindade kõikumised üle või alla Londonis oleva taseme olid väikesed ja põhinesid saabu-vail ülevaateil peeditoodangust ja suhkru-tööstusest üksikuis tootjais mais.

Saksa suhkruturg oli aasta läbi vaikne, sest sealne suhkrutööstuse toodang kuulus väljaantud määruse järgi kontingendi alla ja turustamine oli lubatud vaid järk-järguliste ja kindlakoguseliste müükide läbi.

Kuna Saksa 1934/35. a. näitasid toodangust päritolevad tagavarad aasta esimese 9 kuu jooksul pidevat langust, kaldusid suhkruhinnad tõusule ja jõudsid maksimumseisu septembris, mil suhkruhind oli Magdeburgis 32,79 RM 50 kg eest. Oktoobri algul, mil ilmus turule 1935/36. a. toodang, tegid hinnad järsu languse, mis tasemel püsisid väikeste üles-alla kõikumistega aasta lõpuni. Sealne hindade muutlikkus on tingitud oma ja teiste suhkru tootjate maade toodangute teateist, kuid mitte sisemisest spekulatsioonist, sest viimane on kõrvaldatud täielikult ja pakkumine piirdub vaid normaaltarvituse ulatuses.

Eestis läinud aastal suhkruhinnad muutusid võrdlemisi vähe. Aasta madalama ja kõrgema hinna vahe oli 2 kr. ehk näpiti 5%. Vaatamata sellele, et meil suhkru sissevedu toimus rõhuvas määras Britist (Britist 95%, Poolast 4% ja Venest 1%) ei ole meie ega Inglise hinnakõikumised alati ühtlased. Nii liikusid meil aasta esimesel poolel hinnad tõususuunas, saavutades kõrgeima taseme juunis. Siitpeale tegid ncteeringud läbi väikese languse ja oktoobris esines uus kõrgseis. Viimane ühtis täie-

likult sügise hindade tõusuga maailma-suhkruturul ja näitas aasta lõpule lähenedes nõrka langustendentsi.

Suhkruhinnad 1935. a.

Prices of Sugar in 1935.

	New-York	London	Praha	Magdeburg	Tallinn
	centi 1 lb eest	š 112 lb eest	kr. 100 kg eest	RM. 50 kg eest	Ekkr. 100 kg eest
Januar	1,68	19/8	44,15	31,60	41,88
Veebruar	2,00	19/6	44,18	31,75	41,88
Märts	2,12	19,9	42,50	31,90	42,58
Aprill	2,31	20—	43,78	32,04	43,04
Mai	2,39	20/1	45,75	32,19	43,71
Juuni	2,42	19/11	45,09	32,38	43,88
Juuli	2,39	19/6	44,79	32,48	43,19
August	2,84	19/8	45,97	32,65	42,76
September	2,69	19,9	47,06	32,79	42,13
Oktoober	2,72	20/4	57,37	31,43	42,98
November	2,54	20/2	62,69	31,44	42,75
Detsember	2,20	20/4	62,00	31,40	42,88

Maailmaturu suhkruhindade edasine kujunemine sõltub kõigepealt toodangu kujunemisest ja üksikute riikide majanduspoliitilisest võtteist. Roomas asuva Põllumajanduse Instituudi veebruari numbris on toodud andmeid maailma suhkru toodangu kujunemise kohta. Neist nähtub, et suhkru toodang käesoleval majandusaastal kujuneb üldiselt suuremaks eelmisest kui ka viimase viisaasta (1929/30—1933/34) keskmisest ja tõuseb nii roo- kui ka peedisuhkrul 275 milj. kv-le, ületades seega eelmise aasta 19,8 milj. kv. ehk 8% võrra. Toodangu suurenemine erineb märksa roo- ja peedisuhkru juures. Roosuhkrutoodang, mis moodustab ligikaudu $\frac{2}{3}$ kogu suhkru toodangust, tõuseb tänava olevate andmete järgi 175,2 milj. kv-le eelmise aasta 159,0 milj. kv. ja viimase viisaasta keskmise 163,3 milj. kv. vastu — tõus seega suurem eelmisest aastast 11% ja viisaasta keskmisest 4%. Toodangu tõus esineb tähtsamais roosuhkrutootvais mais — nii ületab tänavune Filipiinide toodang eelmise aasta 42% võrra, jäädes sealjuures viimase viisaasta tasemele. Briti-India tänavune toodangu suurenemine võrreldes eelmise aastaga on 16%, kusjuures see ületab toodud keskmise koguni 51% võrra. Ehk küll tänavune toodang püsib Jaavas eelmise aasta tasemel, on see ainult veerand möödunud viisaasta kesk-

misest. Vastandina enamuses roosuhkrut tootvais mais esinevale toodangu tõusule on tänavune Kuuba suhkrutoodang madalam eelmisest aastast 2% ja 1929/30—1933/34 a. keskmisest kogumi 19% võrra.

Peedisuhkrutoodangu juures on tõus märgatavalt madalam ja 1935/36. a. toodang ületab 3% võrra eelmise ja 3% 1929/30—1933/34. a. keskmise, tõustes 99,1 milj. kv-le. Tähtsamais peedisuhkrut tootvais mais, s. o. P.-Am. Ühendriiges, NSVL-us, Saksas ja Tšehhoslovakkias, on kahes esimeses tänavune toodang kõrgem eelmisest aastast, kuna kahes viimasel jääb tänavune toodang nõrgemaks eelmisest kui ka viimase viie aasta keskmisest. Nii tõuseb Ühendriikide toodang 11,6 milj. kv-le, mis on kõrgem eelmisest aastast 3% võrra, kuid seal-

juures siiski madalam m. 5 a. keskmisest 7%. Vene toodangut hinnatakse 21 milj. kv-le, mis ületab eelmise aasta 46% ja viimase 5 a. keskmise isegi 78% võrra. (Saksa toodang (16,3 milj. kv.) on madalam m. a. omast 2% ja Tšehhoslovakkial kogumi 10%. Kogu Euroopa riikide (ilma Veneta) tänavune peedisuhkrutoodang on eelhinangu andmeil 64,6 milj. kv, mis on madalam eelmisest aastast 6% ja viimase 5 a. keskmisest 3% võrra. Kui arvestada tänavust maailma peedisuhkrutoodangut ilma NSVL-ta, kus viimasel aastail on märgata põllumajanduse ja tööstuse ratsionaliseerimist ja intensiivset toodangu tõusu, on see madalam 1934/35. a. tasemest (81,8 milj. kv) 3,8 milj. kv. ehk 5% ja viimase 5 a. keskmisest 2,2 milj. kv ehk 3%.

HINDADE TASE SISETURUL K. A. I VEERANDIL.

DOMESTIC PRICE LEVEL DURING I QUARTER OF 1936.

Hindade tase siseturul on viimasel ajal tõusnud, mis on tingitud eeskätt siseturutegureist, kuid ka üksikute ainete hindade kõvenemisest maailmaturul. Hindade taseme kõvenemine siseturul avaldus möödunud aasta teisel poolel, eriti aga aasta viimasel veerandil, peamiselt teravilja ja nende saaduste (jahude) kallinemise tõttu ilmastikuoludest tingitud ebasoodsa saagi puhul. Maailmamajanduskriisi puhkemisest saadik osutub tähendatud hindade taseme tõus siseturul peale rahavääringu muutmise 1933. a. II poolel tingitud ajutist tõusu vaid teiskordseks nähtuseks, kuna muul ajal avaldas hindade tase siseturul pidevat, kuigi viimasel ajal juba õige aeglast, langust.

K. a. esimesel veerandil jätkus hindade tase kõvenemine nii kohaliku päritoluga kui sisseveoainete hindade arvel. Vaatlusajal kallinesid: sea- ja loomaliha, juust, metsamaterjal, õlikoogid, kivistisi, raud, petrooleum, tallanahk j. m. t. Tendentsilt tähtsamate ainete hindadest k. a. I veerandil arenesid kallinevalt: teravilja ja selle saadused (peamiselt jahu), kartulid, sea- ja loomaliha; odavnevalt: — võl, juust, munad, lina, suhkur, riis, raud,

vask, tina ja õlikoogid. Muude ainete, nagu metsamaterjali, paberi, telliskivide, tsemendi, puuvillase riide, superfosfaadi jne. hinnad püsisid. Mainitud hindade muutusis, eriti põllumajandussaaduste osas, ilmneb teatud määral ka hindade hooaegne kõikumise iseloom. Võrreldes eelmise aasta viimase veerandiga on suurmüügi-indeks k. a. esimesel veerandil kõvenenud 1,4%, kusjuures toitaained 1,5% ja tööstussaadused 0,6%. Suurmüügi-indeks osutas k. a. I v. 1927—31. a. keskmisest (= 100) 83,1%, kusjuures toitaained 81,9% ja tööstussaadused 82,3%. Eelmise aasta IV v. indeksarvud olid vastavalt 81,9%, 79,8% ja 81,8%. Võrreldes eelmise aasta sama ajaga on hindade tase siseturul k. a. I v. märksa kõrgem. Suurmüügi-indeks tõusis vaatlusajal 8,7%, sellest toitaained 13,4% ja tööstussaadused 5,3%. Nagu nähtub toitaainete hindade indeksist ja üksikute ainete hindade liikumise kohta toodud andmeist on hindade taseme kõvenemine viimasel ajal toimunud peamiselt põllumajandussaaduste arvel. Maailmamajanduskriisi tagajärjel ning muude asjaolude tõttu tekkinud hindade dispersiooni ettekujutuseks viimasel ajal on tabelis toodud rööbiti võrdlus 1927—31. a. keskmisega.

Tähtsamate ainete hindade seis 1936. a. I v.

Movement of Prices during I Quarter of 1936.

	1936. a. I v	
	1935. a I v. = 100	1927-31= = 100
Rukis	105.9	72.1
Nisu	145.3	89.7
Oder, õlle	111.9	84.1
Kaer	153.1	76.6
Rukijahu	106.0	79.8
Nisupüül	129.3	80.0
Või	116.1	60.5
Juust	105.7	72.9
Sealiha	144.7	59.8
Loomaliha	82.5	61.1
Kartulid	136.4	65.5
Riis	100.7	125.0
Kakao	99.1	132.1
Kohv	98.5	176.0
Tee	91.3	109.0
Suhkur	101.2	120.0
Sool	96.2	73.0
Heeringad	107.6	78.9
Õlikoigid	110.4	73.3
Raud, sordi	101.2	99.1
Vaskplakk, punane	102.1	83.9
Petrooleum	106.1	65.1
Superfosfaat	104.8	34.1
Tsement	97.1	72.7
Telliskivid	114.3	68.9
Paber	100.0	93.7
Tallanahk	114.5	71.4
Puuvillane riie	100.0	88.9
Lina	82.9	99.5

Viimasel ajal on tõusnud samuti elatusmaksumus: eelmise aasta viimase veerandi vastu k. a. I v. kerkis ta 1,8% ja eelmise aasta sama aja vastu 10,4%. Eelmise aasta viimase veerandi vastu suurenesid k. a. I v. kulud toidukorvi ja küttepuude arvel. Elatusmaksumuse üldindeksi seis 1936. a. I v. oli 88,9% 87,3% vastu 1935. a. IV v., kusjuures toitluskulu indeksarvud osutasid 78,2% ja 76,0% ning kütte- ja valgustuskulu in-

deksarvud vastavalt 85,4% ja 80,9% (1927-31=100). Muud kulud büdžetis muutusid vähe, arvatud välja korterüüür, mis pisut kõrgenes (0,5%). Eelmise aasta sama aja vastu üksikutest kulurühmadest suurenesid: toitluskulu 14,2%, korterüüür 3,4%, kütte ja valgustus 33,2% ja riietus 4,5%. Eriti tunduvalt on tõusnud küttepuude hinnad. Toidukorvi koostise järgi, kus talmasaadused moodustavad tähtsama osa, on suurenenud kulu k. a. võrreldes eelmise aasta sama ajaga (märtsi andmeil): liha- ja lihasaaduste arvel 15,5%; jahu, tangu ja leiva arvel 17,2% (seelst leiva arvel üksi 15,8%); piima, piimasaaduste ja munade arvel 10,3%; aed- ja juurvilja arvel 55,6% ning koloniaalkaupade arvel 2,8%. Kala arvel on väljaminekud vähenenud (5%).

Suurmüüginhindade indeksite käik tähtsamais riiges 1931-36. a. (1927-31=100).

Movement of Wholesale Price Indexes of Leading Countries 1931-1936 (1927-31 = 100).

	1931	1932	1933	1934	1935	1936		1936 jaanuar
						jaanuar	detsember	
Prantsuse	84,4	72,0	67,1	83,3	57,0	58,9	59,6	60,5
Saksa	85,3	74,2	71,7	75,7	78,8	77,8	79,6	79,7
Belgia	80,1	68,0	64,1	60,5	68,7	58,2	74,0	74,3
Poola	33,8	73,5	66,4	62,6	59,5	59,1	60,1	59,0
Holland	81,0	68,6	65,3	68,9	65,4	65,6	66,4	66,3
Sveits	32,6	72,3	68,6	67,6	67,8	66,4	69,3	68,6
Läti	77,9	78,2	76,9	78,3	79,0	80,9	80,9	80,9
Leedu	78,5	70,1	56,8	50,9	44,2	49,2	43,8	43,9
Inglise	81,0	79,5	79,7	81,9	82,6	82,1	85,0	85,4
Ameerika	81,7	72,5	73,0	83,9	89,5	88,2	91,5	90,2
Rootsi	83,2	81,8	80,2	85,4	87,0	88,2	88,5	88,5
Norra	83,8	83,8	83,8	84,7	86,7	85,4	89,4	89,4
Kanada	80,4	74,4	74,8	79,9	80,4	79,6	80,9	81,3
U-Meremaa	92,8	89,4	90,2	92,2	85,9	92,7	97,4	95,8
Taani	81,5	83,8	89,5	98,9	99,3	99,3	132,6	102,6
Soome	88,4	94,7	93,7	94,7	94,7	94,7	95,8	94,7
Esti	83,5	76,1	77,9	77,9	77,1	76,1	81,7	82,5

Suurmüügi- ja elatusmaksumusindeksite käik 1930-36. a. (1927-31=100).

Movement of Indexes of Wholesale Prices and Cost of Living, 1930-36. (1927-31 = 100).

	1930	1931	1932	1933	1934	1935				1936
						I v.	II v.	III v.	IV v.	
Suurmüügindeks — Index of Wholesale Prices.										
Üldindeks	94,5	84,0	78,2	78,4	78,1	76,4	74,9	76,5	81,9	83,1
Sellest: toitained	91,7	86,0	79,8	81,0	74,8	71,4	67,6	71,2	79,8	81,9
tööstussaadused	100,4	87,6	78,2	78,0	80,3	78,9	79,2	80,5	81,8	82,3
Elatusmaksumusindeks — Index of Cost of Living.										
Üldindeks	96,5	98,0	87,7	82,3	81,2	80,5	79,7	81,5	87,3	88,9
Sellest: toitlus	93,8	82,6	72,9	70,0	69,9	69,1	68,1	69,8	76,0	78,2
korter	91,9	182,0	251,0	211,5	197,5	197,5	197,5	197,5	205,3	204,3
kütte ja valgustus	112,1	92,4	81,2	69,2	69,2	64,1	63,4	67,4	80,9	85,4
riietus	100,5	98,6	95,0	88,4	87,1	86,6	87,1	87,8	90,9	90,5

Mis puutub hindade taseme liikumisse maailmas, siis võib konstateerida, et peagu kõikjal on toimunud murrang ja hindade taseme sügavamast seisust on jõutud üle, kusjuures tihedes maades varem, teistes hiljem. Ka neis üksikuis kullavääringu alusel edasipüsivais mais, kus hindade tase nõrgenes veel eelmisel aastal, avaldub viimasel ajal teatud kõvehemistendentsi, arvatud esialgu välja Poola ja Leedu.

Nii oli hinnataseme sügavaim seis Taanis, Soomes, Norras, Tšüüis, Kreekas ja Jaapanis 1931. a.; Austrias, Kamadas, Eestis,

Ühendriikides, Mehhikos, Uus-Meremaal, Inglises ja Peruus 1932. a.; Saksas, Argentinas, Austrias, Bulgaarias, Egiptuses, Hispaanias, Ungaris, Indias, Rootsis, Tšehhoslovakkias, Türgis, Rumeenias 1933. a.; Albaanias, Belgias, Itaalias, Lätis, Šveitsis, Jugoslaavias 1934. a. ja Prantsuses ning Hollandis 1935. a.

Hindade taseme liikumist üksikuis tähtsamais mais alates 1931. a. iselocmustab tabel lhk. 289. Hindade tase Eestis püsib k. a. võrreldes 1927—31. a. keskmisega kullavääringu alusel edasipüsivate ja sellest lahkunud maade tasemetega vahepeal.

VALUUTAHINNAD.
EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	6. IV. 1936		31. III. 1936		6. IV 1936	31. III 1936
	Ost	Müdk	Ost	Müdk		
\$ (dollar)	365	373	365	373	4,9550	4,0512
£ (Inglisn.)	1811	1885	1811	1885		
Saksa riigimark	185,00	188,50	185,00	188,50	12,205	12,835
Soome mark	7,98	8,10	7,98	8,10	227,00 ¹⁾	227,00
Prantsuse fr.	24,10	24,40	24,10	24,40	75,10	75,13
Belgia belga	61,80	62,80	61,85	62,85	29,285	29,257
Helveetsia fr.	119,05	120,55	118,90	120,40	15,195	15,21
Itaalia liir	—	29,50	—	29,50	62,62	62,58
Eesti kroon	—	—	—	—	18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,60	93,40	94,60	10,895	10,895
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,902	19,902
Tšehhoslov. kr.	15,10	15,40	15,10	15,40	119,75 ¹⁾	119,62
Hollandi kulden	247,90	250,90	247,85	250,85	7,2025	7,3025
Läti lät	—	118,30	—	118,30	15,12 ¹⁾	15,12
Červ. rubla	—	—	—	—	25,05 ¹⁾	5,707
Austria šilling	68,85	70,25	68,50	69,90	28,48 ¹⁾	25,58
Ungari pengő	—	—	—	—	23,25 ¹⁾	28,25
Poola zlot	68,90	69,90	68,90	69,90	26,28 ¹⁾	26,28
Leedu lit	60,90	62,40	60,90	62,40	29,26 ¹⁾	29,25
Danzigi kulden	68,90	69,90	68,90	69,90	—	—
Hülaapan. peseta	49,80	50,80	49,80	50,80	36,26	36,26

¹⁾ 4 IV 1936

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a.	1935. a.	1934. a.
	30. III- 5. IV 1936	23. III- 28. III 1936	1. I kuni 5. IV	1. I kuni 7. IV	1. I kuni 8. IV
VÕI (tonni) Butter (tons)	100,2	101,2	1468,7	1524,0	1805,7
Sellest:					
Saksa . . .	58,4	31,4	621,6	587,9	668,3
Inglisse . . .	41,9	50,0	748,6	839,6	681,5
Belgiasse . . .	—	—	—	39,7	12,1
Soome . . .	—	—	—	—	2,1
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	—	—	45,0	408,6	82,8
Sellest:					
Inglisse . . .	—	—	—	248,4	64,8
Saksa . . .	—	—	43,9	—	—
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	20,4	85,2	640,7	576,1	789,8
LINA (tonni) Flax (tons)	755,2	78,5	3300,9	1094,9	1547,0
Sellest:					
Inglisse . . .	278,2	48,7	1722,1	1698,7	1087,6
Belgiasse . . .	358,6	—	694,0	70,8	51,0
Soome . . .	7,2	27,8	326,5	11,2	33,1
Saksa . . .	10,2	—	100,8	123,0	305,3
Prantsusse . . .	82,9	—	363,6	10,8	60,5

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal oli võituru seisund üldiselt vaikne. Suureneva pakkumise tõttu Euroopa karjamaajanduslikest maist langesid vastavate maade võihinnad Inglises, kuna ookeanitaguste maade võihind seevastu kõvenes. Nii noteeriti Manchesteris eesti võihinnaks 90—92 š cwt, mis on eelmise nädala noteeritud hinnast madalam 2 š cwt

kohta. Saksast saadav hind langes aga tunduvalt enam, s. o. keskmiselt 18 smt kg kohta. Kuna väliturul võihind nõrgenes, noteeriti meie eksportvõihinnaks 123 senti kg, mis on eelmise nädala hinnanoteeringust madalam 10 senti võrra.

Kuna tavaliselt enne pühi avaldus võiturul tunduvalt elavnemine, jäi see Inglises (Jürg lhk. 292.)

käesoleval aastal senini ära. Kuigi loode-tavasti ilmneb käesoleval nädalal ostude suurenemine, ei ole lähemal ajal võhindade kõvenemiseks erilisi väljavaateid seotõttu, et Euroopa karjamaajanduslikkes mais algas hooajaline võitodangu suurenemine. Seejuures oli või väljavedu Taanist ja Hollandist suurem kui möödunud aastal ning Saksa sissevedu väiksem eelmisest aastast.

Või väljavedu Hollandist veebruaris oli 49% võrra suurem kui möödunud aastal samal kuul. Käesoleva aasta kahe esimese kuu jooksul veeti Hollandist võid välja 143 346 cwt möödunud aasta sama aja 85 453 cwt vastu. Seega suurenes võiekspordit käesoleval aastal 63% võrra, võrreldes möödunud aastaga. Rootsis võib aga seevastu märkida või väljaveo tagasiminekut.

Nii veeti võid Rootsisst veebruaris 24 610 cwt ja jaanuaris-vebruaris 52 974 cwt möödunud aasta 35 209 cwt ja 69 303 cwt vastu, vähenedes seega veebruaris 30% ja kahe esimese kuu jooksul 24% võrra.

Meie või väljavedu näitas märtsis samuti suurenemist. Nii eksporditi meil käesoleva aasta märtsis võid 459,7 tn möödunud aasta sama kuu 453,0 tn vastu, suurenedes seega 1,4% võrra. Käesoleva aasta esimesel veerandil eksporditi võid 1397,6 tn möödunud aasta sama aja 1387,5 tn vastu. Väljaveetud võikogusest läks Saksa 602,6 tn, Inglisse 701,2 tn, ja ülejäänud osa teistele turgudele. Möödunud nädalal väljaveetud võist läks Saksa 1389 tünni ja Inglisse 1107 tünni.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul tendents nõrgenes. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering langes 2 š võrra 86 š-le tsentner.

Vaatamata sellele jäi peekonsigade noteering endiseks. Käesoleval nädalal makstavad eksporditapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu.

	I sort	II sort	III sort	IV sort	
60—72	66	61	54		Sise-
55—59,5	61	57	51		turu-
72,5—75	61	57	51		hinnad
75,5—80	57	53	50		

Möödunud nädalal tõusis tapetud sigade arv 2444 seale. Elussigade ekspordit Saksa alustati möödunud nädalal, mil saadeti Wis-mari 1757 siga. Järgmine saadeti läheb teele peale pühi 16. aprillil.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Suurenenud pakkumise tõttu langesid läinud nädalal loomade lihahinnad paremalt sortidelt.

Nii maksus rammusate pullide liha eelmise nädala 45 s. asemel 40—44 s. kg, keskmistel — 30—38 s. ja lahjadel 25—30 s. kg.

Pullide (eluskaaluga alla 400 kg) ja mullikate liha püsis eelmise nädala tasemel, kusjuures rammusaist maksti 35—40 senti, keskmisist 30—34 s. ja lahjadest 24—27 s. kg.

Lehmade ja härgade lihahind langes rammusaist eelmise nädala 48 sendilt 40—47 s-le kg, keskmisil 25—35 s. ja lahjadele 20—25 senti kg. Eluskaalu alusel tuleks nõuda rammusaist veistest 25—30 s., keskmisist 20—25 s. ja lahjadest 15—20 senti kg.

Vasikalihahind alanes 5 s. võrra kg-lt ning püsis praegu 40—60 sendi piires, vastavalt sordile.

Lammaste lihahind püsis siseturul 40—65 sendi piires, kusjuures pakkumine kui ka nõudmine siseturul on väike. Eluskaaluhind keskmisil sortidelt 28—33 s. kg, paremad kuni 38 s. kg ja ekspordilammaste hind 41—46 s. kg franko saatejaam. Ekspordilammaste lihahind jäi noteerimisel endiseks — 100—105 s. kg.

Sigade lihahind alanes 1 sendi võrra kg-lt. Liha maksus 54—59 senti kg. Eluskaalu alusel müües tuleks nõuda 40—43 senti kg-st.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt. kg):

	sealiha	loomaliha	vasikalihha	lambaliha
Narva	58	50	35—38	65
Tartu	50—57	18—32	20—33	40—50
Viljandi	45—55	27—35	20—30	40—50
Pärnu	55—60	28—32	30—40	44—46
Valga	49—53	35	25	35

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturul näitas seisund viimaseil nädalail tunduvalt elavnemist. Tootmise hooajalise tõusuga käis kaasas ka pidev pakumise suurenemine ja ühtlasi kanamunade hindade langus, mis jätkus ka möödunud nädalal. Nii maksusid möödunud nädalal siseturul keskmise suurusega kanamunad väikemüügil snt. paar: Tallinnas 8—10 snt, Tartus 7—9 snt, Viljandis 8—9 snt, Pärnus 8—10 snt, Valgas 8—10 snt ja Rakveres 8 snt paar. Seega langesid kanamunade hinnad keskmiselt 1 snt paarilt võrreldes eelmise nädala hindadega.

Kuna siseturul on kanamunahinnad praegu veel kõrgemad välisurul makstavaist hindadest, püüavad eksportörid mahutada kõiki kokkutulnud mune siseturule. Lähenevate pühade tõttu tõusis ka nõudmine siseturul tunduvalt, mistõttu munade reaalseerimine on soodus. Sealjuures maksti Tallinnas käesoleva nädala algul suurmüügil suuremaid munadest kuni 8 senti paar. Peale pühi aga, olenedes ilmastikust — s. o. tootmise seisukorra kujunemisest, tuleb asuda peagi kanamunade suuremate koguste eksportimisele.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad möödunud nädalal langesid veidi, nimelt I valiku rööskpiim piimakauplustele müües senise 11 senti asemel noteeriti 10—11 senti, kuna osa talupidajaid annab piima ka 10 sendiga. II valiku rööskpiima hind müügil piimakauplustele on peagu üle kogu linna ühtlane, nimelt 9 senti liiter. Vaid väga üksikud saavad veel 10 senti liitrist. Piimatööstustele müüdava piima hind jäi püsima endisele tasemele, kuna ka piimatööstuste kaudu kauplustele minev piim püsib endisel tasemel. Käesoleval nädalal peaks piimahind pühadeeelse suurendatud nõudmise tõttu püsima.

11 senti ja müügil piimatööstustele 10 senti. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 9 senti ja müügil piimatööstustele 8 senti liiter. Eelmisel nädalal noteeritud hinnad olid samad, mis noteeringul 23 märtsil.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	14	12—13	12—13	11—12
Tartu	13—14	—	—	9—10
Narva	—	—	—	7—9
Pärnu	15	—	—	10
Viljandi	13	—	—	9—10
Rakvere	11	—	10	8—9
Valga	—	—	—	9
Petseri	—	—	—	8—9

Esmaspäeval, 6. aprillil, 1936 noteeriti piimahinnad järgmiselt: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10—

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal teraviljakaubandust iseloomustab toiduviljade hindade nõrgenemine P.-Ameerika tähtsamail börsidel, kuna Euroopas seevastu tõusid nisuhinnad, mis on märgatav eriti Liverpooi noteeringul.

Nisutagavarade seis maailmaturul (milj. kv).

1. III	1. II	1. III	1. III	1. III	1. III
1936	1936	1935	1934	1933	1932
116	127	131	152	169	166

Alates 1933. a. näitavad nisutagavarad pidevat langust. I. III 36 hinnati tagavarad 116 milj. kv-le, mis on madalam kuu aega varem olevast tasemest 11 milj. kv ehk 9% võrra. Praegune tagavarasolev nisukogus on samaaegselt möödunud aasta seisust väiksem 12%, kuna tagavarade kõrgseisust (1933. a.) moodustab praegune kogus vaid 69%.

Maisihind kõvenes umbes vastavalt eelmise nädala langusele ja seega on praegune hind samal kõrgusel, millel ta püsis väikeste kõikumistega kogu käesoleva aasta. Möödunud nädala kohta noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Põllumehel kevadiste rahaliste väljaminekute suurenemisega (kunstväetised, põllutööriistad, seemnevili) ning halbade teolude tõttu on viimasel ajal nõudmine riikliku segajõusööda järele nõrgenenud tunduvalt. Arvatavasti mõjub pidurdavalt

rukis: Chicago 7.48 (7.55), Winnipeg 6.04 (6.28), Hamburg (La Plata) 8.19 (8.20); nisu: Chicago 12.79 (12.98), Winnipeg 10.81 (11.06), Hamburg (Manitoba I) 13.35 (13.32), Liverpool 12.11 (11.87); mais: Chigago 8.64 (8.48).

segajõusööda nõudmisele ja tarvitusele asjaolu, et seemneviljaturu korraldamisega söödetakse nõrgemakvaliteediline oma seeme loomadele ja viimase asemele muretsetakse uus ja paremate omadustega seemneviili. Vaatamata viimaseajalisele loiumale tellimisele ei jätkunud esialgu lubatud 10 tuh. tn-st rukkest kõigi nõudmiste rahuldamiseks ja viimasele muretseti lisaks veel 2000 tn. Toodud uus rukkikogus annab jahvatatult ja segatult lisandusiga ligikaudu 2500 tn jõusööta, mis kogus arvatakse suutvat rahuldada üldist nõudmist. Senini on tellitud jahvatatud jõusööta üle 12 tuh. tn. Endiselt jätkub siseturu varustamine rukiga riiklikest ladudest hinnaga 13 snt kg.

Börsikomitee noteeris 1. IV 36 järgmised

hinnad kr kv kohta: nisu 22.50—24, rukis 12—12.50, toidukaer 11.50—12, õlleoder 15—16 ja toiduoder 15. Puhk ja Poegade suurveski saadused: rukkijahu 14.20—15, rukkipüül 22, nisupüül 25—44. A/S. Rotermanni tehastes: rukkijahu 14.40—14.80, rukkipüül 18.60—21 ja nisupüül 25—43.

Väkemüügihinnad siseturul (kr 10 kg).

	Tallinn ¹⁾	Narva ¹⁾	Tartu	Viljandi	Valga	Kilingi-Nõmme
rukis . . .	0.18	0.15	1.25	1.25	1.20	1.30
nisu . . .	0.22	0.20	2.20	2.00	2.30	2.30
oder . . .	0.17	0.16	1.30	1.50	1.40	1.60
kaer . . .	0.15	0.13	1.15	1.00	1.10	1.10
rukkijahu	0.20	0.16	1.35	1.45	1.35	1.40
sepikujahu	0.32	0.25	2.80	2.80	2.80	2.60

¹⁾ kg hinnad.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Aprilli esimesel nädalal saadeti kartuleid välja kõigest 320 kv., mis kõik läksid Rootsi. Käesoleval nädalal on loota, et mõnisada kvintaali kartuleid läheb Rootsi ja Inglise.

Viimaste teadete järele on Inglise hilise kartuli sisseveetoli ära kaotatud. See asja-

olu veidi kergendab kartulite saatmist Inglise, kuid siiski niipea pole veel nähtud ette sinna suuremaid saadetisi eksportida.

Maal kartulite vastuvõtmine väljaveoks peagu seisab, mis pärast ka käesoleval nädalal kartulihindade noteering jäi ära.

KALATURG. — FISH MARKET.

Möödunud nädalal paranesid püügiolud saarte rannikvetes, mistõttu Tallinna äridele saabus juba suuremaid saadetisi nii eksport- kui siseturukalalaste. Kuid kahjuks leidis neis saadetisis peamiselt ahvenaid ja teisi väiksemaid kalu, kuna koha oli äärmiselt vähe. Et tavaliselt enne pühi suureneb nõudmine suunkala, eriti aga koha järele nii sise- kui välisturgudel, jäid kohatoodangu vähesuse tõttu mitmed välisturundumised rahuldamata ja ka siseturul tõusis kohahind kuni 180 s. kg.

Sisevetest tuli õige rohkesti latikaid, milleid veeti välja üle 143 kv.

1. aprillist algas värskekala väljavedu Poola. Läksid esimesed saadetised hauge ja latikaid.

Räimeturul oli seisukord endiselt vaikne. Kalapüük arenes väga vaikselt. Räämi ja kilu vähe, hinnad räimel 20—25 s. kg, kilul 30 senti kg.

Värskekala turuhinnad 30. III—4. IV (snt kg)

	Tallinn	Tartu
Lõhi ja iherus	200—350	—
angerjas	180—250	—
koha	120—180	150
havi	40—70	40—60
latik	40—75	15—75
ahven	20—40	8—35
ihes	80—150	100—150
rääbis	—	40—60
koger	50—70	—
vimm	30—40	—
kiisk	15—35	10—12
moretint	30—40	35
järvetint	12—15	6—8
rääm	20—25	20—25

Märtsis kontrolliti ja lubati vedada välja:

koha	247 kv	siigu	1 kv
latikaid	536 "	lutse	13 "
hauge	237 "	kalakonserve	24 "
ahvenaid	71 "	muid kalasaadusi	15 "

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

RAUDTEEDE TEGEVUS LÄTIS 1935. A. ACTIVITY OF RAILWAYS IN LATVIA IN 1935.

Läti raudteede ekspluateeritavate teede pikkust suurendati uute teede juurdeehitamistega 3 055 km-le eelmise aasta 2 858 km-lt ehk 6,9% ja nad ületavad nüüd Eestis ekspluateeritavad teed ligi kahekordselt ehk vahekorras 3055:1434. Kuigi teede pikkus Lätis on suures ülekaalus, ei küüni vedude vahekorrad samale tasemele.

Reisijateliiklus ei näidanud nime-tamisväärsset tõusu, kuna tunduvamalt suurenesid reis-km, mis on tingitud keskmise sõidukauguse pikenenemisest l. a. 42,7 km-lt 51,3 km-le ehk 20,1% võrra.

	Lätis			Eestis	
	1935	1934	±%	1935	±%
Reisijate arv tuh.	13 973	13 629	+ 2,5	9 199	+9,8
Reis-km arv tuh.	716 582	582 218	+28,1	269 420	+7,3

Toodud andmeil ületab Läti Eesti reisijate arvult vaid 51,9%, reis-km poolest aga 165,9% võrra k. a. Ühele ekspluateeritavale tee-km-le tuleb Lätis k. a. 235 tuh. 204 tuh. vastu aasta varem, Eestis 188 tuh.

Pagasivedu kasvas koguseit 18 tuh. tn-lt 19 tuh. tn-le, juurdekasv 5,6%, kuna tn-km vähenesid 1 829 tuh-lt 1 815 tuh-le, kahanemine seega 14 tuh. ehk 0,8% võrreldes eelmise aastaga. Lätis veetud pagas ületab Eestis veetud pagasikoguse 14 tuh. tn. ehk ca 250%, umbes samas vahekorras on ka pagasi tn-km.

Kaubavedu vähenes Lätis nagu Eestiski, mida iseloomustavad järgmised arvud tuh.:

	Läti			Eesti	
	1935	%	1934	%	±%
Üldse tn	3 056 100,0		3 201 100,0		-4,5
sollest:					
kohalik vedu	2 684	86,2	2 777	86,7	-5,1
eksportvedu	78	2,4	91	2,9	-19,8
importvedu	50	1,6	58	1,9	-13,8
transiitvedu	208	6,6	185	5,9	+9,7
sollest:					
NSVL-at	159	78,3	137	84,9	+1,3
NSVL-tu	29	14,3	12	6,5	+141,7
Tn.-km üldse	349 724		370 788		-5,7
				214 435	-10,6

Võrreldes eelmise aastaga vähenes see 145 tuh. tn. ehk 4,5%. Kohalik vedu, mis on osatähtsusest esikohal tänava kuul ka mullu, vähenes 143 tuh. tn ehk 5,1%, millest suure kiirusega veetud kaubakogus suu-

renes 0,5% võrra. Kahanes ka eksport- ja importkaupade kogus, esimene 18 tuh. tn ehk 19,8%, teine 8 tuh. ehk 13,3% võrra k. a. kahjuks. Transiitvedu kasvas 185 tuh. tn-lt eelmisel aastal 203 tuh. tn-le tänava, seega 18 tuh. tn ehk 9,7%. Veetud kaubakoguse ja keskmise veokauguse lühenemine põhjustavad ka tn-km vähenemist. Mulluse 370 788 tuh. tn-km asemel oli tänava vaid 349 724 tuh. tn-km, seega eelmisest aastast vähem 21 064 tuh. km ehk 5,7%. Keskmise veokaugus lühenes 115,8 km-lt 114,4 km-le ja tn arv ühele ekspluateeritavale tee-km-le kahanes 121 tuh. tn-lt 115 tuh. tn-le.

Tonnaažilt ületab kaubavedu Läti raudteel vaid 38,3% ja tn-km 63,1% võrra Eesti omi, mis raudteede ühtlase koormise juures oleksid pidanud (vastavalt teede pikkuse ülekaalule) ületama vedusid Eestis enam kui kahekordselt. Seega on kaubavedu Eestis intensiivsem, mis nähtub ka sellest, et ühele ekspluateeritavale tee-km-le

Kodumaa heliplaadi tööstus

"Bellacord Electro"

Rikkalik valik hooaja uudisplaate

Pealadu:

O-Ü. „ESTO - MUUSIKA“

Eestis tuleb ca 150 tuh. tn Läti 115 tuh. tn vastu, mis annab ülekaalu Eestile ca 30%.

Vastavalt vedudele näeme ka tulude suurenemist reisirijateveost ja kahanemist kaubaveost. Tulud laekusid:

	Lätis tuh. Ls.			Eestis tuh. kr			
	1935 %	1934 %	±%	1935	±%		
Üldse	33 125	100,0	33 304	100,0	-0,7	12 212	-2,1
sellest:							
reisijateveost	13 279	40,1	12 762	38,2	-4,1	4 532	+9,5
pagasi- ja postiveost	1 675	5,0	1 663	5,0	+0,4	460	+2,2
kaubaveost	14 430	43,6	15 172	45,5	-4,8	6 747	-10,0
mitmes. tulu	3 732	11,3	3 762	11,3	-0,8	480	+20,6

Kaaluvam osa tuludest laekus kaubaveost, mis aga osatähtsusest näitab kahanemist l. a. 43,6%-lt 38,2%-le tänava reisirijateveost laekuva tulu kasuks, mis suurenes osatähtsusest 40,1%-le 38,2%-lt l. a. Reisirijateveost suurenemine reis.-km 23,1%, kuna vastava veo tululiik ei kütüni samale tõusutasemele. Tulu reisirijateveost suurenes vaid 517 tuh. Ls ehk 4,1% võrreldes l. a. Kaubaveost laekuv tulu kahanes 733 tuh. Ls ehk 4,8% võrreldes eelmise aastaga. Pagasi- ja postiveost laekuva tulu tõus ja mitmesuguste tulude vähenemine ei oma nimetamisväärset osatähtsust. Üldsummas vähenes tulu 239 tuh. Ls ehk 0,7% võrra.

Võrreldes Läti ja Eesti tulude suhtelist kahanemist või tõusu näeme, et Eestis vähenesid tulud üldsummas 2,1%, Lätis 0,7%. Kaubaveost laekuv tulu kahanes Eestis 10,0%, Lätis 4,8%. Vastandina kaubaveost laekuva tulu kahanemise ülekaalule Eestis näitab tulu reisirijateveost suurenemist 9,5% Läti 4,1% vastu Eesti kasuks. Võttes aluseks reis.-km suurenemist mõlemas riigis, mis Lätis tõusis 23,1% Eesti 7,3% vastu, näeme Eestis vastava tulu aktiivsemat laekumist. Kaubaveo tn-km ja sellest laekuv tulu kahanesid Eestis võrdsest, esimene 10,6%, teine 10,0%, kuna Lätis oli tulude laekumine aktiivsem võrreldes tn-km kahanemisega (tulu vähenes 4,8%, tn-km 5,7%). Tulusid laekus ühele ekspuateritavale tee-km-le Lätis ca 10,8 : 11,1 tuh. lati vastu eelmise aasta kasuks, Eestis ca 8,5 tuh. kr. 8,7 tuh. kr. asemel aasta varem.

Ekspuaterimiskuludeks tarvitati

	Lätis tuh. Ls		Eestis tuh. kr.		
	1935	1934	±%	1935	±%
Korralisi kulused	28 974	29 340	-1,2	11 730	+7,2
erakorral. kulused	3 012	2 342	+28,6	335	+43,8
uute teede chitamis.	3 319	4 960	-33,1	—	—

Ühele ekspuateritavale tee-km-le langetes kulu l. a. Lätis ca 9,5 tuh. Ls eelmise aasta 10,3 tuh. Ls asemel, Eestis ca 8,2 tuh. kr. eelmise aasta 7,6 tuh. kr. vastu.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIIVA

31. märtsil 1936. a.

PASSIVA

1. Kattavara: — Reserve:							
kuld: rahas ja kangides	84 124	429,54					
välisraha	2 460	021,88					
2. Vaheüraha — Subsidiary Coin.	1 677	134,56					
3. Sisevekslid: — Home Bills:							
kaubavekslid	9 403	336,05					
põllumajandusl.	1 455	558,42					
metsatööstusl.	56	364,98					
4. Laenud: — Loans and Advances:	10 895	059,43					
valitsusele	—	—					
teistele*)	11 333	532,51					
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable Property and Equipment	2 978	556,40					
6. Muud aktiivid — Other Assets	18 469	224,04					
	81 927	958,36					
1. Põhikapital — Capital	5 000	000,—					
2. Tagavarakapital — Reserve Fund	704	876,51					
3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:							
a) pangatähed liikvel	41 699	729,—					
b) jooksvad arved:							
valitsuse	14 018	265,10					
pankade	10 624	789,34					
teised	2 803	722,43					
4. Muud passivid — Other Liabilities	27 511	776,87					
	7 011	575,93					
	81 927	958,36					

Kattavara vahakord jooksvate kohustustega: } 52,84%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 004 951,32
Includes Ekv. 1 004 951,32 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

UNGARI. Ungari majandusolukord. — *Economic Conditions in Hungary.*

Elavnemine Ungari majanduses kestab edasi. Tööstusliku toodangu tõus, mis püsib 1933. a. algusest saadik, jätkus ka viimaste kuude jooksul kiires tempos. Üldine toodanguindeks tõusis 1935. a. viimasel veerandil võrreldes 1934. a. sama ajavahemikuga 15% ja jõudis 127,6-le (1927=100). Samal ajal näitasid tõusu: tootmisvarade toodangu indeks 53%, tarvitusvarade toodangu indeks 10%, tekstiiltööstuse tegevus 2%, ehitustööstuse tegevus 39%, rauatarvitus 126%, terasetarvitus 28%, kivisöetarvitus tööstustes 16%, mootorvoolutarvitus 15%, põllumajanduse ostujõu indeks 37%, tööstussaaduste väljaveo väärtus 15%, vabrikuhinnad 6% ja tööliste arv tööstusis 10%.

Elavust tõi tööstusse 1935. a. viimasel veerandil peamiselt tootmisvahendite tööstus. Investeeringid olid suuremad kui eelmisel veerandil, kuigi ehitustegevus oli viimasel veerandil hooajaliselt väike. Tarvitusvarade tööstuste seisund, mis stagneerus 1935. a. kestel, elavnes viimaseil kuul jällegi mõnevõrra. See on tingitud osalt suurenenud nõudmisest tarvitusvarade järele, osalt ka sellest, et tekstiilkaubandus täitis ladusid kartes hindade tõusu.

Praegu näitab tugevat tõusu tegevus raua- ja masinatööstustes. Tõusu näitab tegevus ehitus-, telliskivi-, tsemendi-, tahvelklaasi-, parketi-, puuvilla-, kunstsiiditöötlemis-, siidi-, naha-, paberi- ja õlletööstusis. Muutmata on tegevus villa-, džruudi-, trüki-, suhkrutööstustes ning veskites.

Tööstusliku toodangu tõus peegeldub ka sularahata maksete läbikäigu tugevas tõususes, kuid pangatähtede ringvool tõusis 1935. a. viimasel veerandil võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga siiski 8%.

Rahaturul protsendimäärad viimaseil kuul ei muutunud.

1934. a. novembri alguses tekkinud aktsiakurside tõus kestis pärast 10% kursilangust

suvekuul ja sellele järgnenud stagnatsiooni 1935. a. novembri lõpust saadik taas kiires tempos edasi. Aktsiate kursi indeks tõusis 27. XI 1935 — 19. II 1936 15% ja ületas 1935. a. mai kõrgseisu 7% võrra. Väärt-paberite kursi indeks tõusis samal ajavahemikul 21%.

Deviiside seisund novembri lõpul elluviidud uue deviiside korralduse tagajärjel paranes. Ungari Rahvuspanga kulla- ja deviiside tagavara, mille keskmine oli 1935. a. novembris 105 milj. pengöt, tõusis detsembris 110 milj. pengöle ja 1936. a. jaanuaris 115 milj. pengöle.

Samuti on paranenud põllumajanduse seisund. Põllumajandussaaduste hindade tase on 18% võrra kõrgem kui aasta eest ning ka põllumajandussaaduste realiseerimisest tekkinud ostujõud on tõusnud tunduvalt.

Väliskaubanduse läbikäik elavnes. 1935. a. viimasel veerandil oli sissevedu 34% ja väljavedu 27% kõrgem kui eelmisel aastal. Riigi majapidamise defitsiit ei ole muutunud, kuid selle defitsiidi katmine ei tekita raskusi. Eriti tähelepanuväärt on asjaolu, et sissetulekud konjunktuuritundelikest maksudest on tõusnud tugevalt.

Väljavaated konjunktuuri edasiseks kujunemiseks on väga soodsad. Tarvidus uute investeeringute järele ei ole kaugeltki veel kustunud. Elamute püstitamises oletatakse tõusu. Investeeringute finantseerimine, mis juba 1935. a. kestel toimus peamiselt sisetagavaradest, näib olevat kindlustatud ka lähemas tulevikus. Ka tööstussaaduste väljaveo tõus näib olevat tõenäoline praeguse rahvusvahelise vääringu seisundi juures. Neile soodsate väljavaateile võivad Ungari majanduses muidugi tõmmata kriipsu võimalik halvemine põllumajanduse seisundis ning ettenägematud takistused väliskaubanduses või pinguloleva rahvusvahelise poliitilise seisundi edasine teravnemine.

LEEDU. Leedu Maapanga tegevus. — *Activity of the Landbank of Lithuania.*

Neil päevil peeti Kaunases Maapanga aktsionäride aastakoosolek. Ettekandes Maapanga tegevusest selgus, et 1935. a. pöörati kogu tähelepanu põllumeeste lühiaegsete võlgade konsolideerimisele. Vähe leiduvat praegu põllumehi, kes paluvad krediite investeerimise otstarbeks. Erandi moodustavad kas tuleõnnetusel kannatada saanud, või üksikmajapidamisile asuvad põllumehed (kõikude lõhkumisel). Enamik põllumeestest, paludes krediite, püüab võimalikult kiiresti saada lahti lühiaegseist võlgadest eraisikule ja krediitasutisile.

Seadus põllumeeste võlgade tasumise kerendamiseks andis esijoones võimaluse põllumehele panna seisma mõneks kuuks oksjonid, mis puhul põllumees võib õiendada võlgu, valmistada või korraldada oma pärisomandi dokumendid, mis puuduvad suuremal osal leedu põllumeestel.

Oksjonite seismapaneku ja eravõlgade suhtes võivad märkida, et oksjonid korraldatakse peamiselt eravõlgade eest. Milline kaal on eravõlgadel põllumehe passivas, näitavad järgnevad andmed: 1934. a. pandi kohute poolt seisma 3 119 oksjonit. Põllumeeste võlad, kelle oksjonid pandi seisma, olid: eraisikule 10 813 000 litti, lühiaeg. kred.-asutisile 4 505 000. — litti, Maapangale — 4 575 000 litti. 1935. a. pandi seisma oksjone märksa vähem, nende arv tõusis 2 043-ni. Need võlad ositusid järgmiselt: eraisikule — 5 332 000 litti, lühiaeg. kred.-asutisile — 2 298 000 litti, Maapangale — 2 620 000 litti. Need arvud näitavad selgesti, kui võrd eravõlad koormavad põllumehi ja kui tähtis on võimaldada tasuda neid eravõlgu Maapanga

pantkirjadega, arvestades, et ühe põllumehe erakreditoride arv on sageli õige suur, kelledega on raskem saavutada kokkulepet kui ühe krediitasutisega, kuhu võlad on koondatud. Muidugi ei saavat Maapank aidata kõiki võlgadesasuvaid põllumehi. Tulevat tähendada, et õige paljude põllumeeste võlad, võrreldes nende varanduse väärtusega, on erakordselt suured.

1935. a. andis Maapank välja uusi krediite põllumeeste võlgade tasumiseks 10 200 000 litti.

1936. a. jätkatakse põllumeeste võlgade konsolideerimistööd. Pidades silmas esitatud palvekirjade arvu olevat põhjust arvata, et sel aastal võlgade konsolideerimistöö, kuigi täielikult ei jõua lõpule, aitab vähemalt enamikule võlgadesolevaist põllumeestest pääseda raskusist.

Et paljud põllumehed lasksid mööda minna paar maksetähtaega, leiab Maapank, et nende majapidamiste seisund ei ole lootuseta ja lubab neil ajutiselt tasuda pangale ainult võlaprotsendid, nõudmata võlaamortisatsiooni; maksmata protsentide tasumine on ositatud 6 aastale. Sel viisil korraldati läinud aastal umbes 4 500 võlga.

Tasumata võlaprotsendid ulatusid läinud aastal 1,8 milj. litini, mis olevat kirjutatud maha kahjudeks. Peale selle olevat 60 piimajätkesust vabastatud protsentide tasumisest.

Läinud aasta puhaskasu — 309 046,19 litti — ositati järgmiselt: 31 000 litti tagavarakapitali, 150 000 litti piimajätkesuste toetamiseks, 3 000 litti noorpõllumeestele, ülejäänud 125 048 litti kanti 1936. a. tuludesse.

BELGIA. Põllu- ja aedsaaduste kvaliteedi tõstmise kava Belgias.

Plan for Raising the Quality of Field and Garden Produce.

Põllutööminister De Schryver esines hiljuti senatis seletusiga valitsuse põllumajanduspoliitika kohta, kusjuures ta puudutas ka belgia põllu- ja aedsaaduste kvaliteedi tõstmise küsimust ning valitsuse sellekohast kava.

Vastavalt ministri seletusile luuakse Belgias nende kaupade propagandabüroo, kellel

on esialgu konsultatiivne iseloom ja kelle ülesandeks on propageerida belgia põllu- ja aedsaaduste väärtuse ja omaduste parandamist ning tõstmist. Büroo juriidilist iseloomu võib muuta hiljem vastavalt praktikale ja ilmsikstulnud nõudeile. Büroole muretsetakse tööjõude suuremas osas väljaspoolt ministeeriumi.

Büroo ülesanded on: 1) teostada aktiivset ja kestvat selgitustööd põllu- ja aedsaaduste valmistajate hulgas, et need kannaksid enam hoolt oma saaduste kvaliteedi eest ning viiksid turule vaid heas valikus, standard- ning hoolsalt pakitud kaupa.

2) Teha ettevalmistusi valmistajate organisatsiooni loomiseks, kes oleks võimeline

teostama kontrolli kvaliteedi ja pakkimise suhtes.

3) Teostada kestvat ja ratsionaalset kihutustööd ostjate hulgas rahvuslakkude põllu- ja aedsaaduste tutvustamise otstarbeks ning õpetada neid tundma välismaisi ja madala kvaliteediga kaupu.

LÄTI.

Läti võimügiesindus Inglises.

Activity of the Latvian Agency for Butter Sales.

Aasta eest Londonis asutatud Läti võimügiesindus (The Anglo-Baltic Produce Co., Ltd.) on töötanud rahuldava tagajärjega. Temale lubatud 2-%st komisjonist on ta suutnud maksta oma osanikele 100% dividendi ehk £ 4000 ning paigutada reservfondi £ 1200. Ühes organiseerimis- ja propagandakuludega moodustasid Anglo-Baltic Produce Co tegelikud kaubanduskulud vähe üle 1%. Läti põllutööministril on kavatsus vähendada teatud määral lubatud 2%-st komisjoni.

Läti võimügiesindus võimaldas vältida läti võihinna langemist läinud aasta hooajal, hoides võid kiilmutusmajades. Arvestades järsku hinnatõusu augustis-septembris jäi võihoidmisest (spekulatsioonist) tekkinud tulu tervelt läti võimonopolile.

Läti võimügiesindus kavatses käesoleval aastal arendada enam oma tegevust, asutades harukontoreid tähtsamais inglise linnades. Harukontorite abil loodab Anglo-Baltic Produce Co astuda otseühendusse üksikkaubandusega, minnes seega mööda inglise suurkaupmehest.

SAKSA.

Berliini kalaturg. — *Fish Market in Berlin.*

Hinnad RM per 50 kg:

	6. III 1936		18. III 1936		20. III 1936		27. III 1936	
	elus	elutu	elus	elutu	elus	elutu	elus	elutu
Angerjas:								
väiks.	—	—	110	—	—	—	70	—
keskm.	80—130	—	120—125	90	125	—	125	100
suur.	—	—	—	—	—	—	—	—
Haug:								
väiks.	100	90	85—95	75—80	—	—	80—90	70—75
keskm.	70—80	50—55	75	45—60	65—70	65	70	50—60
suur.	60	50	60—70	40	60	—	60	45—50
Koha:								
väiks.	90—100	60—75	—	70	—	90	—	85—90
keskm.	—	60—70	—	60—65	—	90	90	80—90
suur.	—	60—65	—	50—55	—	—	—	60—75
Linask:								
väiks.	60—65	—	—	—	—	—	—	—
keskm.	—	60—70	95	—	—	—	125—130	—
suur.	100	—	—	—	125—130	—	—	—
Lõhi:								
suur.	200	—	200	Merelõhi:	—	100	—	—
Suitsukil:								
		32—40		32—40		32—40		32—40

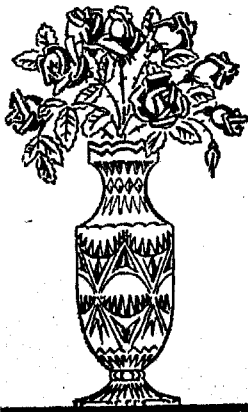
Elusloomade, liha ja
lihasaaduste eksport

Eesti Peekoni Eksportühisus

Estonian Bacon Export Co, Ltd.

Export of Meats

Juhatus: Tallinnas,
S. Roosikrantsi 4-a – 9. Telefon 463-63

*Klaas,
kristall,
portselan.*

A.-S. D. MIRVITZ & POJAD

Tallinnas, S. Tartu mnt. nr. 13. Estonia puiestee nr. 13.

Sobiva materjali
kevadriietuseks

leiate

A.-S. „TEKLA“ riideäridest:

Tallinn, Valli 10
Tallinn, Suur Karja 15
Haapsalu, Ehte 2
Kuressaare, Kauba 2
Mustvee, Tartu 15
Narva, Peetri pl. 2.
Petseri, Kaubarida 6/7
Pärnu, Vee ja Pika t. nurgal
Rakvere, Turuplats
Valga, Kesk 14
Viljandi, Tartu 6-a
Võru, Jüri 5-a

Jälgige meie vaatekande
kevadreklaami ja külastage
meie ärisid – ostukohustusest.

A.=S.

Rotermann'i Tehased

JAHUVESKID
LEIVATÖÖSTUS
VÕIEKSPORT

Esindused :

„OPEL“ autod
„OLDSMOBILE“ autod
„KRUPP“ autod
„Continental“ kummid

JUHATUS: Tallinnas,
OSAKONNAD: Tartus,
Viljandis, Narvas
